

Naročnina**Dnevna izdaja**za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din**za inozemstvo**

mesečno 35 Din

nedeljska izdajaceloletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797**Cene oglasov**
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen, ponedeljka in
dneva po prezniku

Zgodovinski trenutek

je iskal velikega moža-vodnika hrvatskega naroda. Težke žrtve, ki so pod roko podivjanega zločinca padle v narodni skupščini, so po vsej državi dvignile bolest, hkrati sočutje s hrvatskim narodom in pri vseh — v vseh plasteh naroda, pri Srbih istotako kot pri Slovencih zbudile spontano, enodušno srčno potrebo po tolažbi prizadetih bratov, po iskreni spravi, po globokem, srčnem, iskrenem, trajnem bratstvu. Iz tega razpoloženja, ki ga bolj prevladuje blaga in dobrohotna slovanska čustvenost kot karkoli drugega, se je konkretno uveljavila pri Srbijancih iskrena volja pristopiti k reševanju osnovnih državnopravnih zahtev, ki se z elementarno silo pojavljajo v vseh letih obstoja te države. Z nadčloveškim naporom slovenskega zastopstva je ta točka prešla na prvo mesto političnega državnega programa, tako da bi bil vodja Hrvatov g. Radič kot premier v novi vladi že našel zgrajen most, po katerem bi bil vodil državo in vse tri njene narode v novo veliko zgodovino.

Radiču je bil tokrat ponujen mandat po predrazgovorih, ki so zagotovili, da bo mandat uspel. Storilo se je s strani državnih činiteljev vse samo, da bi Radič niti pred svojo stranko niti pred svojim narodom ne našel na prvi nobene ugovore in ovire, če bi storil ta veliki korak. Konzultacije se niso vršile po navadnem parlamentarnem redu. Pred Stjepanom Radičem ni nihče dobil mandata. Celotno vlogo posredovalca ni dobil noben član parlamenta ampak mož, ki je daleč od vseh dogodkov, sedaj bil pozvan, da izvrši veliko nalogo kot popolnoma neprizadeta osebnost. Stari politik Aca Stanojevič je povedal, da noče ničesar drugega, kot vprašati Stjepana Radiča za njegovo mišljenje. Dobil je neparlamentaren odgovor. Že s tem je bivša opozicija storila nekaj nemodrega, takega kar se v političnem življenju nikdar ne bi smelo zgoditi, najmanj pa ob tako važnem prelomu politike kot je sedanja kriza.

V zavesti in spoznanju, da je čustvenost in hipno razpoloženje pri g. Radiču silno odločilno, vodeči činitelji na to prvo Radičevo gesto niso reagirali, ampak vztrajali na svoji liniji in tako je na vse to in kljub temu g. Radič prejel ponudbo mandata za sestavo koncentracijske vlade. Radič je s tem dobil priložnost načelovati vladi, kakršne izza prevrata nismo imeli. Bil je poklican, da izvrši veliko narodno in državno rešitev, da ustvari desetletne želje Hrvatov in Slovencev, da dā nove temelje in nov red naši kraljevini. To je bila ponudba, ki bi lahko postala zlat začetek novega hrvatskega in slovenskega državnega življenja.

Nedvomno bi tudi g. Radič preko vse čustvenosti in strasti po mirni in objektivni presoji tako razumel položaj in temu primerno ravnal, če bi bil v stanu sam odločevali. Toda kot zla senca ga spremlja Pribičević. Mi smo že trdili in svarili Hrvate, da pomenj Pribičević njihovo zgodovinsko nesrečo.

Naša napoved se izpolnjuje. Svetozar Pribičević je predčerašnjim nastopal mesto Stefana Radiča. Nastopal je kot »strokovnjak za Hrvatsko«, kakor je nastopal v isti vlogi l. 1918. Njegov nastop nam dokazuje, da je Svetozar Pribičević ostal isti in nespremenjen, tak, kakršnega poznamo iz dnu njegove madjarofilске politike in za časa prevrata ter prvih poprevratnih dni. Tudi leta 1918 je Hrvatsko tepla strašna usoda, da je v njihovem imenu nastopal Svetozar Pribičević, človek, ki ni poznal tedaj nobene discipline, ki je preko vseh sklepal usodne dogovore o ureditvi nove države, ki je sam in potem svojih zastopnikov zrušil vso hrvatsko in slovensko samostojnost, prenesel sedež svoje oblasti v Belgrad, odkoder je trdno veroval, da bo trajno lahko tlačil Slovenijo in Hrvatsko. On je tvorec centralizma, on je povzročitelj vseh posledic sedanje notranje ureditve države, tiste ureditve, ki je povzročila hrvatsko vprašanje, slovensko vprašanje, tiste ureditve, ki nas izčrpava že deset let v notranjih državno-pravnih in ustavno-pravnih bojih, tistega centralizma, ki je povzročil tako hudo zaostrenost med hrvatskimi in srbskimi zastopniki, da so padali streli.

L. 1918 in kasneje se je Svetozar Pribičević samolastno imenoval strokovnjakom za hrvatske in prečanske kraje. Te dni pa nastopa s privoljenjem voditelja Hrvatov g. Radiča. V tem je vsa razlika med nekdanjim in sedanjim Pribičevićem. Po programu in namerah je mož ostal isti. Svetozarju Pribičeviću je ta trenutek kakor leta 1918 in na Vidov dan l. 1921 šlo za tem, da za vsako ceno prepreči revizijo ustave, da prepreči pomirjenje med Srbi in Hrvati, da

Sestavi se delovna vlada

r Belgrad, 6. jul. (Tel. »Slov.«) Predsednik narodne skupščine je bil danes poklican v dvor. Njegov poziv je v zvezi z novo nastalim položajem, potem, ko je Radič na tak način odklonil sodelovanje z vladno večino in končno celo odklonil poziv, da sprejme mandat za sestavo koncentracijske vlade. Predsednik narodne skupščine je bil pri Nj. V. kralju nad eno uro. Nj. V. kralju je svetoval, da je treba na vsak način sestaviti delovno vlado. Ker so se že štiri parlamentarne skupine izjavile za to, da se pokličejo parlamentarne skupine na posvetovanje. Nato pa da se določi mandatar.

Ko je Perić odhajal z dvora, je dejal časnikarjem: »Nj. V. kralj bo poklical voditelje parlamentarnih skupin na posvetovanje. Aco Stanojevič je že poklical.«

Takoj nato je bil poklican Aca Stanojevič v dvor. O svoji avdienci je v razgovoru s časnikarji dejal med drugim: »Se vedno se raziskuje položaj. Se vedno se konzultirajo voditelji parlamentarnih skupin. Se vedno se dela na koncentracijski vladi. Vendar pa je vprašanje, ali bo prišlo do nje. Jaz nimam mandata. Čemu se misli, da bi jaz moral imeti mandat? Moja misija se je končala včeraj. O tem sem že dal izjave. Po Radičevem odgovoru je moja misija prenehala. Dejaj sem, da se ne morem več pogajati, ker sem za Radiča neprimerna oseba, da bi vodil pogajanja. Radič smatra, da jaz nisem zaželjena oseba, zato je moja misija prenehala. Zato sem dejal, da naj se poišče morda kak drug človek.«

Nadalje je Stanojevič v svojem razgovoru dejal, da ne razume hrvatskih zastopnikov v današnjem času. Danes, ko so imeli odprta vsa vrata, ko je potreba, da se prijateljsko sporazumemo o vseh vprašanjih, danes bi morali hrvatski zastopniki pokazati v s a j voljo za taka pogajanja. O vseh njihovih zahtevah bi se lahko sporazumeli. Če pa se ne marajo niti razgovarjati, je pač težko. Vendar je Stanojevič mnenja, da pri Hrvatih in njihovih zastopnikih prevladuje zdrava pamet in zdrav razum, da se vse lahko uredi.

Popoldne ob petih je bil sprejet od Nj. V. kralja vodja DS Ljuba Davidović. Avdienca je trajala do pol sedmih. Ljuba Davidović je kralju predlagal, da se dela s parlamentom in da se sestavi parlamentarna vlada. DS smatra, da sedanji trenutek ni ugoden za revizijo ustave.

Po avdienci je Davidović takoj odšel v demokratski klub, kjer je imel daljše posvetovanje s svojim iministri in poslanci. Kakor smo informirani, je v demokratskem klubu soglasno mnenje, da se mora delati s sedanjo skupščino. Demokrati bodo v tem smislu storili vse, da omogočijo delovno vlado. Davidović je bil očitno zelo dobro razpoložen.

Kakor se je v poučenih vrstah zatrjevalo, je Stanojevič ob priliki današnje avdiencie dobil ponovno mandat za raziskovanje vseh možnosti. Jutri dopoldne se bodo v dvoru konzultiranja nadaljevala.

r Belgrad, 6. jul. (Tel. »Slov.«) Ob tričetrt na devet je Nj. V. kralj sprejel v avdienco načelnika SLS, notranjega ministra gosp. dr. A. Korošca. Avdienca je trajala do tričetrt na deset. Kakor po navadi, ni notranji minister g. dr. Korošec časnikarjem o razgovoru z Nj. V. kraljem dal prav nobenih pojasnil.

Razočaranje v Zagrebu

6 Zagreb, 6. julija. (Tel. »Slov.«) Vest, da je Stjepan Radič odklonil razgovor z Aco Stanojevičem na tako nenavaden način, se v Zagrebu ni sprejela kot definitivno dejstvo. Listi, ki so naklonjeni KDK-koaliciji, pišejo, da je Radič odklonil Stanojeviča zato, ker ni vedel za obseg Stanojevičevega mandata. Splošno se smatra, da Radič nikakor ni smel tako postopati s Stanojevičem že radi tega, ker je Aca Stanojevič morda edini, ki bi mogel posredovati, da vstopi KDK v vlado, tembolj ker so Radičevi listi šele pred par dnevi pisali o Stanojeviču v ugodnem smislu. Na največje iznenadenje v zagrebških krogih je Radič odklonil sestavo koncentracijske vlade. Splošno se smatra, da je Radič k temu koraku nagovoril Pribičević, za katerega ne bi bilo v strankarskem interesu, da pride vlada široke koncentracije, ker bi v tem slučaju imele kontrolo tudi druge stranke. Značilno je, da današnji »Narodni val« ne govori skoro ničesar o politični situaciji.

Radičevci sedaj čakajo in upajo, da bo rešitev krize taka, da bo prišla na vrsto nova uradniška vlada, ki bo vršila svoje posle do volitev in potem tudi vodila volitve. Današnji »Hrvat« pa piše, da bo kriza rešena tako, dabo Aca Stanojevič sestavil vlado z dosedanjio večino in da se bodo izvršile samo nekatere spremembe v osebnostih.

Seja ministrskega sveta

r Belgrad, 6. jul. (Tel. Slov.) Ministrski svet je imel danes dopoldne sejo radi nujnih tekočih zadev. Seji je prisostvoval glavni ravnatelj Narodne banke dr. Novaković. Vlado je obvestil, da se bo vršilo v nedeljo zborovanje delničarjev Narodne banke, na katerem se bo v zvezi z stabilizacijo dinarja govorilo o zakonu o Narodni banki. Vlada je o tem razpravljala in odobrila tozadeven načrt.

Napredovanja

r Belgrad, 6. jul. (Tel. Slov.) Z najvišjim ukazom je podpredsednik višjega deželnega sodišča v Ljubljani dr. Vladimir Golja pomaknjen v 3.-I. Napredoval je Franc Zajdel, revirski nadzornik policijskih agentov v Ljubljani. Postavljen je za okrajnega nadzornika policijskih agentov v 3.-II.

Novi člani Jugosl. akademije v Zagrebu

6 Zagreb, 6. jul. (Tel. »Slov.«) Snoči je bila slavnostna seja Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. Sejo je otvoril predsednik dr. Gavro Manojlovič, ki se je v svojem nagovoru spomnil umrlih članov Polića, Kerberja in Mažuraniča. Nato je bilo prečitano tajniško poročilo. Akademija bo začela izdajati svoja izvestja in bo ustanovila

prepreči sporazum in podaljša tako svoji stranki življenje. Kajti njegova stranka, ki je brez notranje sile zrastle, ki je brez programa in brez idej, je tipična tvorba, kakršne žive zgolj samo v kalnih, s strastmi in destruktivnostjo prepojenih vodah.

»Strokovnjak za Hrvatsko« je izvršil drugič v zgodovini svoje pogibeljno delo nad Hrvati. Vendar izgleda, da je volja na drugi strani tako

vila oceanografski institut s Splitu. Iz seznama članov je razvidno, da je imela Akademija šest častnih članov, 27 pravih, rednih in 3 prave, izredne člane. Na seji so bili potem proglašeni kot novi redni, pravi člani: Slovenec dr. Rudolf Hauptman, dr. Božidar Širola, glasbenik, dr. Milivoj Dežman, urednik »Obzora«. Kot člani-dopisniki pa so bili izvoljeni nekateri javni delavci, med njimi več Slovencev: dr. Aleš Ušeničnik, dr. Metod Dolenc, dr. Leonid Pitamic in Oton Zupančič.

Lundborg rešen

v Stockholm, 6. julija. (Tel. »Slov.«) Švedsko vojno ministrstvo je v sredo zjutraj od Thornbergove ekspedicije prejelo brzojavko, da je Lundborg rešen. Par ur potem je tudi Lundborgova soproga prejela brzojavko od švedske rešilne ekspedicije, in sicer od Lundborga samega. Podrobnosti o njegovi rešitvi še niso znane, ve se samo toliko, da je Lundborga rešil njegov prijatelj poročnik Schyberg v malem letalu.

6600 km po zraku

v Milan, 6. julija. (Tel. »Slov.«) Italijanska letalca Ferrarin in Del Prete sta dovršila polet 6600 km ter sta po 51 urah pristala v bližini Natala.

Odgovor

Včerašnje »Jutro« je prineslo karikature dr. Antona Korošca s sledečo vsebino: Na odru stoji dr. Korošec v duhovniški obleki s štolo, v roki pendrek, na glavi šajkačo. Pod odrom glava s trnjem kronanega Boga. Pendrek, desnica in druga obleka dr. Korošca je rdečkrava, izpod nog mu tečejo srage krvi. Pod karikature je napis: »Sin božji je trpel za druge in krvavel pod trnjevo krono. To je bilo v Judeji. V Jugoslaviji pa drugi trpe zaradi namestnika božjega, ki krvavi od policijskega pendreka.«

To je najgrša infamija, podlost, kakršne tisk v Sloveniji še ni zagrešil. To je najtemnejši zgled barabskega obračunavanja v javnem življenju. To je zločin nad dostojnostjo slovenske javnosti.

Mi smo doslej vse klevete prenašali s sto- ično mirnostjo, odgovarjali smo na najhujše zgolj z replikami, popravki in ugotovitvami resnice. Za tako lopovstvo pa so ta redna sredstva daleko prešibka. Zlasti, če ugotovimo še, da vse časopise jutrovskega koncerna s »Kmetijskim listom« vred brezdušno laže in očita naši stranki in njenim predstaviteljem, kakor da bi bili oni krivci umora.

K izrednim obrambnim ukrepom in protinapadom nas ne sili strah, da bi se ta laž naroda prišla. Kajti sveža je še kri, ki je tekla iz ran nedolžnih delavcev v Trbovljah in v Ljubljani naravnost po ukazu istih ljudi, ki danes razširjajo te perfidne laži, svoje žrtve so morili organizirani pristaši in najvidnejši eksponenti slovenskih liberalnih strank. Vsakemu Slovincu je še v živem spominu, kako je ravno tisto časopise odobraval politične nboje in umore, in kako je divjalo proti nam, ki smo dosledno našemu krščanskemu načelu vselej vsak zločin, posebno pa vsak zločin nad človeškim življenjem, najostreje obsojali. Tudi v tem trenutku smo takoj in brez pridržka obsodili umor in morila, in ga obsojamo pri vsaki priliki vedno znova. To slovensko ljudstvo ve in »Jutro« ga o nasprotnem ne bo prepričalo.

Toda, če državne oblasti mirno gledajo in poslušajo, da se v javnosti najgrše sramoti človek, ki aktivno vodi najvažnejše ministrstvo v državi, če se ne gane ne državno pravdnštvo in ne drugi prizadeti činitelji, je dolžen narod, da brani čast svojega voditelja in da razkrinka hudobijo.

Za »Jutrovske« karikature, ki jo v uvodu omenjamo, delamo osebno odgovorne g. Adolfa Ribnikarja, poslevoedečega podpredsednika SDS in poslevoedečega člana konzorcija »Jutra«, g. Gregorja Žerjava in dr. Alberta Kramerja.

Poskrbeli bomo, da bo ljudstvo z »Jutrom« in Jutrovo gospodo ob svojem času obračunalo tako radikalno, da bo to gospodo dovoljno zaskelelo.

Smrt za borzno špekulacijo

v Pariz, 6. julija. (Tel. »Slov.«) Nove verzije o katastrofi finančnika Löwensteina pravijo, da gre samo za velik nov borzni manever. »Petit Parisien« poroča, da je Löwensteinovo letalo za kratek čas pristalo v Dunquerque, da je Löwenstein zapustil letalo in da se je potem uprizorila komedija, da je Löwenstein izginil. »Petit Journal« objavlja mnenje nekega Löwensteinovega prijatelja, ki tudi ne veruje, da se je Löwenstein ponesrečil in da se bo po par dnevih javil.

Razsodba proti inženierjem v Sahti

v Moskva, 6. julija. (Tel. »Slov.«) Po petdeseturnem posvetovanju v procesu proti inženierjem v Sahti je sodišče razglasilo razsodbo. Od nemških obtožencev sta bila inž. Otto in delavec Mayer oproščena, dočim je bil delavec Badstieber obsojen na 1 leto ječe, ker je sam priznal en primer podkupovanja, izvršitev kazni je bila suspendirana. Od ruskih obtožencev jih je bilo 11 obsojenih na smrt, od katerih jih bodo 5 priporočili za pomilo- stitev. 3 ruski inženierji so bili obsojeni na ječo od 3 do 10 let, 2 ruska obtoženca pa sta bila oproščena

Čakamo ...

(Od našega stalnega zagrebškega dopisnika.)

Zagreb, 6. julija.

Naš »veliki tisk« je nestrpno čakal in včasih ugal na politični pregrupaciji pri Hrvatih po atentatu na narodne poslance Pavla Radića in dr. Gjuro Basarička. Javno je trdil, da se bodo politične razmere popolnoma spremenile in da bo prišlo nekaj novega, kar prav za prav nihče ni znal definirati. Politični krogi, ki dajejo ton hrvatskemu javnemu mišljenju, so se intimo nadejali, da bo sedaj nastala v državnem življenju neka praznina, ker bo imelo za posledico malo anarhijo. Posebno so se nadejali, da se bodo vsi Hrvati zbrali okoli enega vodstva, v tem slučaju okoli Svetozarja Pribičevića, in da bodo na ta način nehale funkcionirati posamezne politične organizacije. To se je posebno opazalo v komentarih in izmišljenih vesteh, ki jih je naše časopisje širilo o Hrvatski pučki stranki in o Hrvatskem bloku. Zasedanje vrhovnega sveta HPS je dalo priliko našemu časopisju, da razširi najalarmantnejše vesti o nezadovoljstvu v Hrvatski pučki stranki, o neslogi med samim vodstvom, o akciji »dalmatinskih nezadovoljstev«, o odcepljanju in spajanju z radićevci. Videlo se je jasno, da so te vesti mahoma poplavlile vse naše časopise in da so se iz zagrebških uredništev vtihotapile tudi v belgrajske liste. Ni pomagalo niti pojasnilo glavnega organa HPS »Narodne Politike«, ki je jasno zavzela svoje stališče in podčrtala načela Hrvatske pučke stranke. Ni pomagalo niti to, da je ravno »Narodna Politika« podvrгла najobjektivnejši kritiki delo Svetozarja Pribičevića in dokazala njegovo žongliranje z vprašanjem revizije ustave ter njegovo nasilno vsiljevanje za samozvanega voditelja hrvatskega naroda. Medtem so dokazala dejstva, da je HPS tudi ob tej priliki ostala na višini in pri hladnem razmotrivanju političnega položaja, kar je bila lastnost vodstva stranke tudi v najtežjih razmerah, ko je republikanska utopična psihoza zajela največji del hrvatskega naroda.

Medtem je razvoj razmer pokazal, da je vrhovni svet HPS premotril mirno in razumno današnji položaj. Svetozar Pribičević, željan senzacij in neprestano gibljiv in nemiren, je dajal v zadnjem času neprestano izjave o delu, o programu in o težnjah kmetско-demokratske koalicije. On je v času, ko je še obvladovala globoka žalost ves hrvatski narod, smatral za najvažnejše, da da vsak dan vsaj eno dolgo izjavo, ne da bi se brigal za to, da bi ne bile te izjave kontradiktorne. Glavno je bilo govoriti in na ta način dokazati, da misli v teh težkih momentih edinole Svetozar Pribičević. In kaj kmalu je prišel hladen tuš. V prvi vrsti z izjavo dr. Mačka, ki je poskušal, da v zaviti obliki, ali dovolj odločno, ovrže trditve Pribičevića, poskušajoč tudi v tem slučaju, da desavuiru Pribičevića in da pokaže javno svoje nasprotovanje Svetozarju Pribičeviću. Nato je dal izjavo Sekula Drljevića, Črnogorec, član kluba HSS. Drljević v svoji izjavi jasno in odkrito prikazuje, da so vse izjave Svetozarja Pribičevića plod njegovega bujnega temperamenta in bolesterne ambicije, da se prerine v ospredje. Stjepan Ra-

dić ni še ničesar odločil. On dobro ve in čuti, da je njegova okolica, ki ga sedaj obkrožuje v Belgradu, enostranska in da ga ne obvešča objektivno o razpoloženju med hrvatskim kmetiskim narodom. Zato se je odločil, da ne da nikake politične izjave in da ničesar ne odredi, dokler ne ozdravi in ne pride v kontakt z narodom. Med zagrebškimi političnimi krogi se trdi celo, da je Svetozar Pribičević s svojim neprestanim naglaševanjem programa in dela zrastle Radiću preko glave in da se je Radić odločil, da se ne pridruži nobeni akciji Pribičevića, dokler popolnoma ne ozdravi. V koliko so te vesti točne, ni lahko dognati, toda eno drži, in sicer, da vlada med radićevci vedno večje nezadovoljstvo s Svetozarjem Pribičevićem; in kadar bi in če bi Stjepan Radić dovolil svojim članom kluba, da se svobodno izjavijo o zvezi s Svetozarjem Pribičevićem, bi se tri četrtine članov izjavilo za prekinjenje zvez z njim. Medtem je tako stanje v KDK delovalo tudi na hrvatske federaliste. Neposredno po atentatu so bili celo pripravljeni, da se osvobodijo svoje lastne stranke in da tako s svojih ramen snamemo težko breme. Toda čimbolj se je oddaljeval čas, tembolj je bilo jasno tudi federalistom, da današnje vodstvo KDK kljub temu, da se je prvi mah pokazalo borbeno, nima resnega namena, da se popravi sedanje stanje in da se spremeni sistem in režim. Njim je glavno, vsaj kolikor se tiče Pribičevića, da pridejo do oblasti in da ostane vse pri starosti. Vse drugo so samo lepe fraze. Tudi federalisti čakajo. Čakajo, da vidijo, kaj bo odločil Stjepan Radić in kaj bo napravil. On ima danes skoro vse hrvatske poslance, zato nosi tudi odgovornost za vodstvo hrvatske politike pred narodom in pred zgodovino. V kolikor bi Stjepan Radić resno poskušal, da pride do zboljšanja razmer, spremembe celokupnega sistema, more brez sumnje računati tudi na druge skupine.

Posebno kar se tiče Hrvatske pučke stranke, je, verna svojim tradicijam in svoji preizkušeni taktiki ter vezana z bratskim in priručnim sodelovanjem s SLS, bila v srečnejših razmerah od federalistov, še bolj pa od radićevcev. Val protesta, ki se je vzdignil po hrvatskih krajih proti zločinu v narodni skupščini, in izrazita težnja za spremembo političnega sistema, ni našel Hrvatske pučke stranke nepripravljenosti. Ona je od svojega začetka pa do danes naglaševala svoj revizionistični program in težnjo, da se država uredi po avtonomističnem principu. Ko so se pojavili gotovi glasovi nezadovoljstva, so bili to bolj glasovi nezadovoljstva nad tem, ker je v hrvatskih krajih strankarstvo krivo, da se razmere ne zboljšavajo. Čuli so se glasovi, da je treba s tem stanjem v splošnem narodnem interesu prenehati, ker bi sicer državni voz še bolj zašel v blato. Pučani, v svesti si težnje situacije, niso hoteli, da s svojo odločitvijo ovirajo sebi svobodno opredelitev z ozirom na dogodke in ljudi, ko bo to aktualnejše nego sedaj. Ko radićevci zahtevajo molčanje, mir in tišino, je to za pučane še bolj potrebno, in oni so to razumeli.

Čakamo, da vidimo, kaj bo in če bo kaj napravil Stjepan Radić. On ima veselje, da je predstavnik hrvatskega naroda, zato naj ima tudi pamet, da to izkoristi...

S kolom in gorjačo

Slovensko svobodomiselnost časopisje besni kot včasih, ko je »Kmetijski list« divjal proti slovenski avtonomiji in kot v dobi, ko je bil »Jutro« protidržaven element vsak, kdor je dvomil nad edinozveličavno potrebo vidovdanske ustave. Danes so ti navdušeni centralisti in jugoslovani obrnili svoj plašč. Kar so blagoslovljali, preklinjajo in kar so preklinjali, blagoslovljajo. Vemo, da je na Slovenskem nekaj ljudi, ki jim je duševna hrana »Jutro«, vemo, da se dobe povsod na svetu ljudje, ki ne mislijo s svojimi možgani, vendar naj si naše »naprednjakstvo« ne domišlja, da bo našlo kako večje število ljudi po Slovenskem, ki bi verjeli, da so nekdanji navdušeni centralisti danes res za revizijo ustave, da so nekdanji sovražniki vsega slovenskega, danes res kaj drugega kot so bili — peščki, ki čakajo drobtin, da se belgrajske mize. Poznamo te volkove spokornike, poznamo hinavščino tistih, ki obračajo svoj plašč po vetru. Zato ta hinavščina nikogar ne bo preslepila. Prazno delo opravljata »Kmetijski list« in »Jutro«, ko se v tej poletni vročini skušata, kdo bo bolj umazano pisal proti Slovenski ljudski stranki in njenim somišljenikom. Ali si ta gospoda res ne more zapomniti, kolikokrat jo je že varala taktika besnenja in pridružanja? Kako ste divjali v letih po prevratu, kaj ste vse pisali! In konec? Vsa slava »Kmetijevcu«, vsa visokost in mogočnost Žerjavove stranke se je zrušila v nič. Tudi v sedanji dobi vam bo napredna in svobodomiselnost gospoda zmerjanje in kričanje prineslo samo strašnega mačka. To vam zagotavljamo.

Posebno značilno je, kako se je spravilo to časopisje spet na duhovščino. Kot da je ta v kaki zvezi z zmerjanjem pribičevićancev v narodni skupščini in z blaznim zločinstvom Radićevim. »Jutro«, »Slovenski Narod« in »Kmetijski list« — vsi so polni napadov na slovenske duhovnike kot v klasični dobi preganjanja. Kadar »napredne« Slovenec ne ve kaj govoriti, se zaganja v duhovnike, to pravilo so si osvojili in ohranili naši svobodomiselnici. Kar

so znali očetje stari »liberalci«, to so se naučili — in nič pozabili — mladi demokratje, kmetijci in kakor se že zove vsa mešana svobodomiselnost družba. Podčrtavamo to divjo posebnost tega časopisja, da slovenska javnost ne pozabi: volk menja dlako, ne pa svoje čudi.

Ko gledamo te izpremembe na ubogih naših naprednjakih vseh barv, smo seveda teh izprememb le veseli. Ponosno lahko pokažemo vsemu svetu: Mi smo imeli in imamo prav. Nasprotnik je moral pricapljati za nami. Ne verjame sicer nihče v njegovo današnje izpreobrnjenje, toda prisiljen je prišel za nami in danes glasno oznanja, da je vodil ljudstvo do slej v zmoti in da je imela vsa leta prav le SLS. Tega oznanila naše neustrašene in ravne politične linije, ne prevpije nobeno zmerjanje in kričanje proti našim somišljenikom. Ko svetopisemski Balaam blagoslovljajo, ko so poslani preklinjati. Njih rokovernjaško divjanje le priča, kako strašno čutijo svojo idejno polomijo, kako jih peče zavest, da so na tleh in da ne zmorejo ničesar več.

Če misli nasprotno časopisje, da bo vtilo poguma svojim preplašenim ovčicam, naj to delo nadaljuje. Uvidelo bo, da je tudi to prazno in ničevno. Kajti vedno več jih je, ki uvidevajo porazno politično delo KDK, ki ne pride preko »farske« gonje in — vpitja, naj je v parlamentu ali v časopisju.

Španski kralj v Londonu

London, 5. julija. Alfonz, kralj španski, je odlikovan z naslovom feldmaršala angleške armade. Kralj Alfonz je tretji inozemec, ki nosi to odlikovanje. Prvi je belgijski kralj Albert, drugi pa maršal Foch. Sedaj se mudi kralj Alfonz v Londonu. Listi označujejo njegovo bivanje kot politično, pri tej priložnosti bo med španskimi in angleškimi zastopniki več razgovorov o vprašanju Tangera in o zopetnem vstopu Španije v Društvo narodov.

Nova nemška vlada in centrum

Nova nemška vlada je v dveh ozirih presenetila.

Prvič je sestavljena tako, da ne kaže nobene končne rešitve vladne krize, ampak izgleda le kot provizorij. Kajti katoliški centrum, brez katerega nobena vlada ni mogoča, in bavarska ljudska stranka sta tej vladi odrekli svojo pomoč. Bavarska ljudska stranka popolnoma, katoliški centrum pa se je za enkrat zadovoljil z vlogo opazovalca. Minister za promet Von Guerard vzdržuje za centrum zvezo s sedanjo vlado, stranka in parlamentarni klub sta pa točno izjavila, da s tem ne prevzemata za vladno delo nikake odgovornosti. Drugo presenečenje je izzval novi kancelar s svojim obsežnim programom, ki predstavlja delavno zamisel za trajno močno vlado, ki more računati na obstoj več let. Tak nastop novega kancelarja je mogoče razlagati le s tem, da je uverjen, da bo v tej ali oni kombinaciji isti vladni program mogel izvajati. Zato je program tudi sfriziran tako, da na njem razen par zahtev glede davčnih reform ni prav nič delavskega, socialističnega pa čisto nič.

Tako nemška kakor inozemska javnost se vprašuje, kako je moglo priti do razdora med centrumom in socialistično stranko, ko sta ravno ti dve frakciji že dolge periode sodelovali in ko je centrum postavil za svoje ministrske kandidate ljudi z levega krila tudi med socialističnimi masami priljubljena velikana dr. Brauns in dr. Wirta. Na to vprašanje odgovarja v »Germaniji« bivši minister Stegerwald. Najprej zavrača najodločnejše vesti nekaterih listov, da bi se bila pojavila znova nesoglasja v vodstvu Centruma. Nato pravi: Velika koalicija ni propadla na Centrumu, ampak na nemški ljudski stranki. Pri pogajanjih za veliko koalicijo ni stala stvar pri nobeni stranki boljše in jasnejše kot pri Centrumu. Centrum je dejansko postavil podlago in program za tako vlado. Centrum je bila edina stranka, od katere je kancelar Müller med pogajanjimi o veliki koaliciji zahteval predloge o zasedbi ministrstev. Te predloge je Centrum izdelal neposredno, predno se je velika koalicija razbila. Ko je nastal kabinet osebnosti, je Centrum stal pred vprašanjem ali naj v tem kabinetu prevzamemo samo resorna ministrstva ali naj si zasiguramo tudi vpogled in vpliv na potek in razvoj cele politike. Odločili smo se za zadnje. Smatramo, da smo imeli za to pravico kot druga najmočnejša stranka, ki naj ta kabinet podpira. Kot najpriprostejša pot za ta namen se nam je zdela postavitev

vicekancelarja, ki ga je itak gospod kancelar Müller v prejšnjih pogajanjih o veliki koaliciji Centrumu ponudil. Centrum si je zamisljal mesto vicekancelarja ravno tako kakor je bil vicekancelar Herl v prejšnjem kabinetu. Proti tej Centrumovi zahtevi se je dvigal odločen, stalen in naraščajoč odpor. Zastopniki Centruma, ki so se pogajali, so dobili obvestilo, da je dr. Stressemann odpovedal svoje sodelovanje v vladi, če se postavi mesto vicekancelarja. V nekem uradnem poročilu iz pisarne g. državnega predsednika o se izraža na naslov Centruma grobe neprijaznosti. Preprič je bil torej v tem ali naj se sestavi kabinet Müller-Stressemann ali Müller-Wirt-Stressemann. Ko Centrum ni mogel doseči mesta, je začel misliti na notranje ministrstvo.

Ka je hotela stranka Centruma. Ona je želela ustvariti vlado na podlagi, ki bi nudila čim močnejše jamstvo za dolgotrajen obstoj kabineta. Seveda je hotela v takem kabinetu priti tudi sorazmerno do veljave. Centrum je bil pripravljen sprejeti ministrstvo dela in je s tem izrazil, da se tudi po zadnjih volitvah ne boji velike odgovornosti. Da ni do tega prišlo, je krivo dejstvo, da se je hotela Centrumu dati vloga, ki za tako stranko ni častna. Sedaj ima socialna demokracija kancelarja, finančnega ministra, ministra za delo in notranjega ministra. Sedaj je odgovornost jasna. Sedaj so agitatorična zavijanja nemogoča. Da je Centrum poslal kljub temu svojega zastopnika v kabinet, ne da bi pri tem prevzel kako odgovornost, zato so bili odločilni zgolj zunanji politični razlogi.

Končno je v celi igri igrala precejšnjo vlogo oseba dr. Wirta samega. On se je popolnoma spravil s Centrumom. On hoče sodelovati na izgraditvi katoliške nemške stranke, ki jo sam smatra za življensko vprašanje nemškega ljudstva. Kakor je sam dejal, hoče vzgojiti državi ne samo zveste državljane, ampak vsak naš pristaš mora biti porok za državo. Tega moža, ki ga sedaj več ni mogoče izigravati proti Centrumu, so se socialisti bali v kabinetu.

Končno pravi Stegerwald: Prav je, da se je tako zgodilo. Sestava vlade je epizoda. Ni pa epizoda zbijanje sil in ustvarjanje stranke Centruma za veliko krščansko ljudsko in državno stranko. K izvajanju te naloge pojde Centrum v jeseni na svojem obnem zboru. Gg. dr. Brauns in dr. Wirt, ki sta sedaj oba prosta, se bosta mogla na teh predelih v prihodnjih mesecih najintenzivneje udeleževati.

Lloyd George obnavlja program

v London, 6. jul. (Tel. »Slov.«) Danes je bil kongres demokratskih poslancev ter je bil zjutraj prirejen zajtrk, na katerem je govoril Lloyd George, da je bilo 19. stoletje stoletje boja za državljansko svobodo. Pravice, katere je izvajal liberalizem, pa je v vojnih letih zelo prarastel plevel. Toda liberalizem bo, kakor je Anglija to že dokazala, poskušal ta plevel iztrebiti. V prihodnjem parlamentu bodo angleški liberalci zavzemali merodajno stališče. Svoječasno je imela Evropa samo enega bojevnika svoje svobode in liberalizem je edini, ki bo mogel uspešno izvesti liberalno preorenje, če se odloči, da to izvede z lastno močjo, kar druge stranke niso resni bojevniki za svobodo. Poživitve liberalizma mora iziti iz obravnavanja gospodarskih problemov. Liberalizem ni popolni sistem, temveč je samo sredstvo, da človeštvo oplemeniti in vzgoji čim najbolj popolne može in žene. Za njim je govoril dr. Dernburg, ki je označil govor Lloyda Georgea za program, katerega bi si lahko prisvojili liberalci vsega sveta.

Kellog v Evropi

v Pariz, 6. julija. (Tel. »Slov.«) Ameriški finančni državni tajnik Kellog pride dne 12. julija v Evropo. Razgovore bo imel v Londonu, Parizu in morda tudi v Rimu.

Rdeči dan - dan policije

v Praga, 5. julija. (Tel. »Slov.«) Praga ima danes lice močne policijske trdnjave proti eventualnim komunističnim izgradom radi vladne prepovedi »rdečega dne«. Močni orožniški oddelki stražijo od zgodnjih jutranjih ur javna poslopja, kakor kolodvore, glavno pošto, narodno banko itd. Policija je oborožena s pištolami, sabljami in deloma s karabinkami. Policija je objavila izjavo, da bo z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago, skrbela za to, da se uveljavi prepoved proslave »rdečega dne«.

v Praga, 5. julija. (Tel. »Slov.«) Današnji dan je v Pragi potekel popolnoma mirno. Policija in orožništvo je zasedlo vsa važna javna poslopja, predvsem pa vse praške kolodvore, kakor tudi kolodvore v okolici. Tudi vse ceste, ki vodijo v Prago, je policija neopazno zasedla. Aretiranih je bilo samo nekoliko sumljivih ljudi na praških kolodvorih. Tudi na cestah, ki vodijo v Prago, je policija ustavila nekatere tovarne avtomobile in jih prisilila, da se vrnejo.

—o—

Belgrad—Pariz. Danes se je vzpostavila neposredna telefonska zveza med Belgradom in Parizom in so se že vršili prvi razgovori.

Poljski socialisti proti Pilsudskemu

Varšava, 5. jul. (Tel. »Slov.«) Parlamentarni klub poljskih socialistov, ki je najmočnejša skupina leveice, je v svoji zadnji seji razpravljal o zadnjih izjavah maršala Pilsudskega in sklenil resolucijo, ki označuje maršalove izjave kot napad na ustavo, ki jo je isti maršal zagovarjal nedavno skupno z vsemi ministri. Soodgovorni za objavo take Pilsudskijeve izjave so vsi ministri, ki niso imeli moči in smelosti, da bi preprečili tako zasramovanje ustave in poslanske zbornice. Socialisti nočejo odgovarjati na posamezna zasramovanja, izjavljajo pa, da bodo demokracijo branili do skrajnosti.

Posamezni listi naglašajo, ali vsaj pišejo v takem smislu, da se iz vstrie zrcali strah pred novim državnim udarom, ki ga pripravlja maršal. Položaj je v Poljski precej napet in vse z nestrpnostjo pričakuje dogodkov ob novem sestanku parlamenta.

Predsedniški boj v Ameriki.

Washington, 5. jul. Volivna borba med obema predsedniškima kandidatom se je začela v znamenju mokrih in suhih. Voditelj suhih, bivši minister za mornarico Daniels, je imenoval Smithov telegram Robinsonu kot jabolko prepira. Hoover bo v svojem prvem volivnem govoru v avgustu vrget kot svojo glavno in prvo volivno parolo sedanje protialkoholne odredbe. Republikanci se nadejajo, da bodo s tem južne države, ki so vse suhe, odtrgali od Smitha ali vsaj napravili zmedo med demokratskimi volivci.

★

Komunisti. V Galacu so odkrili veliko komunistično zaroto. Po poročilih bukaških listov je bilo aretiranih 150 do 200 oseb. Organizacija je imela svoj sedež v jetnišnici Doptana pri Ploestiju, kjer so mnogi komunisti, ki so bili tam zaprti, organizirali lastno šolo za komunistične agitatorje. Jetnikom se je posrečilo dobiti komunistično literaturo in stopiti v zvezo tudi z Moskvo. Komunisti, ki so bili po prestani kazni izpuščeni, so se zbirali v Galacu, kjer so se nadalje izobraževali. Tudi med vojaki so živahno zbirali pristaše.

Dunajska vremenska napoved za 7. julij: Oblačno, nevihte.

Novosadska vremenska napoved. Tiho, lepo in vedro. Dežja ne bo. Temperatura se bo zvišala.

Načrt ureditve Gradaščice

Svoboden razvoj ljubljanskega mesta v smeri proti Ježici ob obeh straneh Dunajske ceste ovirajo železniške proge in kolodvor. O ekspanziji Ljubljane v navedeni smeri smo v našem listu poročali, ko se je v ljubljanski sekciji združenja jugoslovanskih inženjerov in arhitektov obravnavalo vprašanje prekoračenja proge na sedanjem prelazu v nivoju na Dunajski cesti. Iz naših takratnih poročil je razvidno, da je najbrž za dolgo dobo let pokopan projekt, ki predvideva preložitve kolodvora v Moste in prestavitve proge, ki pelje skozi mesto, na podnožje Golovca, kjer poteka danes dolenska proga, in da se bomo morali zadovoljiti z nad- ali podvozom, ki bo omogočil vedno intenzivnejši promet po Dunajski cesti. Če se končno še smodnišnica odstrani iz ljubljanskega polja, kar se je že ponovno obljubilo, potem bo Ljubljani pot proti severu odprta na stečaj.

Drugačen pa je

položaj na Mirju

Viču in sploh celem onem ozemlju, ki leži v območju hudournika Gradaščice. Tu imamo poleg manj ugodnih geoloških razmer — prevladuje ilovica napram čistemu prostoru na parcelah ob Dunajski cesti — opraviiti z nevarnostjo stalnih poplav. Pogled na karto nam kaže, da dobiva Gradaščica vodo iz horjulskih in polhograjskih hribov, kjer, kakor kažejo katastrofe zadnjih let, tako radi nastopajo veliki nalivi. Res je delovanje teh vodnih množin divje in nevarno v gornjem toku potoka, vendar je zaradi ozkih dolin kolikortoliko omejeno; večje dimenzije zavzame povodenj še le, ko pridreje vode v ravnino ljubljanskega polja, kjer vsled manjšega padca izgube na hitrosti, a se zato razlijejo na široko. Struga je tu precej plitva in zaraščena z vrbovim grmovjem ter drugimi močvirnimi rastlinami, ki tudi močno ovirajo gibanje vode po mnogobrojnih ovinkih, ki jih tvori stara struga Gradaščice, Glinščice in Malega grabna (glej shematični načrt regulacije Gradaščice, ki se nahaja med tekstom). Največja vijuga, ki jo regulacija naravnost preseka, se nahaja v ozemlju med novim prekopom in tržaški cesti tik nad Pasjim brodom. Vsa ta dejstva povzročajo, da se vrše na območju Glinščice in Gradaščice po celi viški občini pogoste poplave, ki uničujejo nasade in vrtove, odnašajoč iz parcel rodovitno prst. Še huje pa so posledice teh poplav takrat, kadar se vsled narasle vode dvigne nova podtalna voda, ki leži tu precej visoko, in podtalna voda vdari v kleti in prostore na zidovju navzgor ter povzroča v stanovanjih vlažnost. Ravno ta pojav je vzrok, da so obširna zemljišča, ki se nahajajo prav blizu mesta, ostala popolnoma zapuščena in poraščena z močvirno travo, dočim rastejo daleč doli proti Ježici onstran Stadijona hiše in vile kakor gobe po dežju. Tudi v higienskem oziru so poplave Gradaščice zelo nevarne in škodljive, zlasti, ker Vič nima niti vodovoda in kanalizacije ter je prebivalstvo navezano na vodo iz vodnjakov. Za časa poplav voda večkrat odnaša s seboj vsebino gresnic in okuži z njo vodnjake, katerih voda postane popolnoma nerabna in jih morajo enostavno zasuti. Večkrat so zaradi nezdrave vode v območju viške občine izbruhnile epidemije črevesnih bolezni.

Med obstoječimi zaprekami hitrega odvajanja vode moramo nadalje omeniti tudi

stari most na Tržaški cesti

ki je zgrajen v obliki loka in ima daleko premajhno svetlo pretočno ploskev, da bi mogel hitro odvesti vodo na spodnjo stran ceste. Ako

pomislimo še na oster ovinek, ki ga stara struga dela tik pod cesto, je očitno, da ravno ta most zadržuje vodo in jo nekako zajezi tako, da je na ozemlju nad železnico in v Rožni dolini v času poplav katastrofa mnogo bolj občutna, kakor bi bila sicer; naravnega padca je tu 2,5 pro mille, kar bi za gladko odvajanje vode, da ni premajhnega mostu na Tržaški cesti, gotovo zadostovalo.

Vse te neugodne okoliščine, ki leto za letom zahtevajo gotove gmojne žrtve ter močno ovirajo naraščanje viške občine in spodbujajo ljudsko zdravje, so dale odgovornim činiteljem veliko misliti.

Že pred 40 leti

je bilo vprašanje regulacije Gradaščice na dnevnem redu. Pred vojno je bil že izdelan točen načrt za regulacijo, toda izbruh vojne, ki je za desetletja odložil toliko velikih javnih del — pomislimo samo na regulacijo naše Ljubljane, ki se je spomnijo kvečjemu še ob volitvah — je pokopal izvršitev. Ponovne velike povodnji, ki smo jih imeli pred leti, so pospešile stvar in po zaslugi glavnega odbora za osuševanje barja ter viške in ljubljanske občine se je začelo delati na izvršitvi obsežnega načrta za regulacijo voda na ozemlju viške občine. Priobčujemo sliko regulacijskega načrta, katerega izvršitev je v polnem teku. Po tem načrtu sega regulacija

regulacija od izliva Gradaščice do Kozarij

in obsega strugo Gradaščice, Glinščice in Malega grabna. Predvsem predvideva ta načrt rekonstrukcijo zajezne naprave v Kozarih ob pričetku regulacije. Tu so sicer že prej obstojale zatvornice, ki so uravnale pretok vode v Gradaščico, oziroma v Mali graben, kamor se je ob velikih nalivih uravnala ona voda, ki je Gradaščica ni mogla prevesti dalje. To zajezno napravo je bilo rekonstruirati tako, da odgovarja vodnim množinam novega regulacijskega kanala. Na sliki vidimo, da poteka ta kanal čim bolj naravnost in večkrat preseka obstoječe ovinke stare struge ter tako že s svojo smerjo napravi premikanju vode čim manj ovir. Na ta način se bodo osušila zemljišča, ki so bila pri povodnjih najprej pod vodo. Iz teh dosedanjih močvirnih travnikov bo tekom časa mogoče narediti lepe njive in vrtove.

Tudi višinske razmere novih regulacijskih kanalov so urejene tako, da je hitrost otekanja vode dovolj velika. Računa se, da bo hitrost vode taka, da bo zadostovalo utrditi pobočje le z rušami. Le na onih mestih, kjer je naravni padec prevelik in bi pri enakomerni porazdelitvi istega nastala prevelika hitrost

vode, je odvisni padec osredotočen na eno točko, kjer je projektirana nekaka stopnja ali kaskada, čez katero se prevlači voda in na mestu izgubi na energiji, ki jo ima vsled svoje višinske razlike. Pobočje ob kaskadah je bilo treba seveda zavarovati s tlakovanjem, da vodni vrtinci ne izpodkopljejo ilovnatga nasipa.

Med objekti, ki jih predvideva načrt, je omeniti zlasti

tri nove mostove

Stari most na Tržaški cesti tik pod župno cerkvijo bodo nadomestili z novo betonsko konstrukcijo, ki bo imela predvsem zadostno pretočno ploskev, da voda nad cesto ne bo zastajala. Ta most se ravnokar pričenja graditi. Lesen provizoričen most, ki bo med gradnjo betonskega posredoval promet po Tržaški cesti, že stoji.

Drugi betonski most, ki je tudi že v delu, leži ob izlivu Glinščice v Mali graben tik pod Vojnovičovo tovarno. Nekoliko niže pod tem mostom se pa gradi lesen most čez regulacijski kanal. Ako gremo vzdolž že izvršenega prekopa, opazimo poleg že omenjenih objektov celo vrsto betonskih cevij in kanalov, ki služijo za čim hitrejšo odvajanje vode v glavno zbiralno žilo — regulacijski prekop, ki je tako velik, da bo mogel prevajati dovolj hitro tudi največje vodne množine. Ob obeh straneh prekopa je projektirana cesta. Če se zamislimo v bodočnost, ko bodo na obeh straneh regulacijskega prekopa na osušenem ozemlju nastale lične skupine hiš in vil, lahko zavidamo naše potomce, ki niti sanjali ne bodo več, kak zapuščen močvirnat travnik se je nekoč kosatil na tistem mestu.

Na reguliranem delu Gradaščice imata vodosilne naprave tovarna za kisik Vojnovič in valjni mlin Mesesnel. Ker leži dno regulacijskega prekopa nižje kakor dosedanja spodnja voda omenjenih vodnih naprav, se bo istočasno z zgraditvijo kanala povečal tudi učinek obeh omenjenih vodnih naprav.

Dosedaj je izvršena

predvsem rekonstrukcija zajezne naprave v Kozarih ter regulacijski kanal od Pasjega broda do Tržaške ceste na eni in do Vojnovičeve tovarne kisika na drugi strani v skupni dolžini nad 1300 m. Do konca letošnje sezone bo predvidoma dovršen kanal do železniške proge in trije že omenjeni mostovi. S tem bo izvršena prva etapa regulacijskih del in bo zavarovan pred poplavam zlasti gosto naseljeni del južno od železniške proge, posredno pa tudi Rožna dolina, ker se bo tudi iz ozemlja nad železniško progo zaradi novega mostu na Tržaški cesti voda hitreje odtekala.



Friedler-jeva „Gamma“

že po 2—3 vporabi prenove las na glavi, ker ustavi izpadanje las, odstrani perhaj, krhkost las in odstrani iz njih maščobo.

Pri daljni uporabi daje življenjsko sposobnost vsahlim lasnim koreninam in odgaja klice za močne lase tako da na plešasti glavi ponovno zraste lasje. Zdravniško uspešno preizkušeno v 600 slučajih in priporočeno za uporabo. Uspeh zasiguran! Uporaba enostavna!

Dobi se v vsaki lekarni in drogeriji, ako ne, obrnite se naravnost na glavno zastopstvo za celo SHS:

Drogerija „Nada“ Kolar i Gabric

Subotica, telefon 637.

Velika steklenica 85 Din, mala steklenica 65 Din.

Delo izvršuje

podjetje Matko Curk

ki se trudi, da bi čim prej dovršilo svojo nalogo; vendar pa so zlasti pomladanski nalivi delo zelo zadržali, tako da se lahko reče, da precej počasi napreduje. Tehnično vodstvo je poverjeno g. ing. Hočevarju.

Finančna bremena, ki niso malenkostna, so razdeljena na posamezne činitele tako, da odpade na glavni odbor za osuševanja barja 45 odstotkov, na viško in ljubljansko občino po 22 odstotkov, dočim odpade ostalih 11 odstotkov na zasebne interesente, predvsem na Vojnovič in Mesesnel, ki bosta, kakor omenjeno, izboljšala svoje vodne naprave. Na vprašanje, kako je s krediti za izvršitev onega dela regulacije od železniške proge do Kozarij in Malega grabna, je našemu poročevalcu odgovoril neki gospod, ki se zelo briga za napredek svojega kraja, da je v skrbeh, ker pri tem delu regulacije ljubljanska mestna občina ne bo neposredno prizadeta in bo najbrže zaradi tega morala viška občina sama prevzeti večino bremen.

Regulacija je za Vič in Ljubljano največje važnosti. Ne gre samo zato, da se osuši toliko in toliko hektarov travnikov in nekaj rodovitnih njiv; pri tej regulaciji gre takorekoč

Za bodoče oblike ljubljanskega mesta

Z izvršitvijo tega dela bo ustvarjena podlaga za smoteno stavbo delovanje, ker bo odpadel največji sovražnik zdravega stanovanja — visoka podtalna voda in z njo nastopajoča vlag. Šele po izvršeni regulaciji bo mogoče misliti na izpeljavo druge prevažne javne zadeve, namreč vodovoda in kanalizacije. Dokler je namreč prebivalstvo navezano na vodo iz vodnjakov, je razumljivo, da ni mogoče izpeljati kanalizacije, ker bi pri nastopu visoke vode vedno obstojala nevarnost, da bi voda iz kanalizacijskih cevij prišla v stik z vodo v vodnjakih in jih okužila. Z dovršitvijo tega iz socialno političnih in zdravstvenih ozirov veličnega dela je storila občina Vič prvi odločen korak v smeri zboljšanja higienskih razmer v občini. S to regulacijo je ustvarjen pogoj za nadaljnje uspešno delo za napredek in blagor prebivalstva Viča in Glinč, ki bodo čez nekaj let gotovo postale sestavni deli ljubljanske mestne občine.

Dr. V. Šarabon:

Sem in tja

Nekaj je završalo v zraku, priletelo in oklenilo se me je ter se me je držalo skoraj do konca bivanja v Zedinjenih državah. Smola se temu reče. Iz Puebla sem dobil brzojavko, da z mojim predavanjem tam ne bo nič; zato tudi z Douverom in Leadvillom ni bilo nič. Iz Kansas City so mi pisali, da se ne splača iti tja. Odpovedal sem že napovedano predavanje v Chicago, ker sem hotel iti v Barbeton; pa nisem dobil od tam pričakovanega odgovora, ne na pismo in na brzojavko. Pripeljal sem se v Pittsburgh in sem zvedel, da predavanja ne bo. Pisal sem v Steelton; nič odgovora. Iz Forest City sem zvedel, da med tednom ni pripraven čas, itd. Vse mi je šlo navzkriž. Seveda pa dobre volje pri tem nisem zgubil. Če si sam v tuji deželi in če si še pust in čemerem obenem, se ti bo presneto slabo godilo. Vzel sem stvari tako, kakršne so bile, in sem jadral po prerijah naprej.

Iz St. Louisa sem se peljal zopet v Chicago in sem se tam poslovil. Rad sem bil v Chicago; pri g. patru Anzelmu sem bil cel hišni gospodar, hišni ključ so mi dali. Zahvalil sem se pri uredništvu Amerik. Slovenca za prijazne besede meni v dobro in sem šel. Neki gospod tam se mi je zelo dopadel, mora biti velik original. Chicago mu ni prav nič všeč. Rekel mi je: »Kaj mislite, kakšna je razlika med Chicago, New Yorkom in Parizom?« Takoj mi je tudi sam odgovoril: »Od 100 možnih odstotkov lepote jih ima Chicago 10, New York 12, Pariz pa 90.« Ne vem, če sem zadnjič pisal ali ne, da ima Chicago najdaljšo prometno cesto na svetu, Michigansko cesto. Cesta je razdeljena po parku v dva de-

la; po eni strani vozijo avtomobili gor, po drugi dol, misli to prehitavanje, zastajanje, delovanje strojev itd., in se mi ne boš čudil, če ti rečem, da je Ljubljana v primeri z ameriškimi mesti naravnost pokopališče. Hupajo pa v Ameriki prav malo; kratek signal, in na tleh si, če nisi oprezen. V enem samem dnevu n. pr. je bilo v Chicago do smrti povoženih pet oseb; v listih so bile o tem napisane tri vrstice. Življenje v Ameriki ne pomeni dosti; eden umrje, in že jih čaka deset drugih.

Proti Pittsburghu se začne svet dvigati, pozdravljajo te vzpetine in majhni griči. — Pittsburgh sam je ves v gričih. Imajo ga za najbolj umazano mesto v Ameriki. Je tako kot v Chicago: industrijski deli so res umazani, drugod zopet je pa lepo in brez dima. Bil sem pri g. patru Škurju. Zelo mu je bilo hudo, da se predavanje ni vršilo. Ono nedeljo, 27. maja, je bilo ravno prvo sv. obhajilo in zvečer velika slovesnost v cerkvi. Take slovesnosti so res ganljive; sredi med popolnoma tujim svetom sliši slovensko molitev, slovenski nagovor, slovensko petje. Spreved se je vršil po cerkvi in »majnikovo kraljico« so vodili okoli. Drugo jutro sva se z g. Škurjem vozila po Pittsburghu okoli. Videli sem tu krasno katoliško katedralo, zgradbe Carnegiejeve ustanove, jetnišnico z mostom, spominjajočim te na »most vdolhov« v Benetkah, lepe obsežne parke, vzdolž cestne predore itd. G. Škur mi je kupil vozni listek do Clevelanda, drugi in zadnji tak moj dogodek v Ameriki.

Razočaranja se se zgoščevala. Pisal sem bil uglednemu gospodu v Clevelandu, naj mi uredi kaj glede predavanj. Dvakrat sem bil pisal; in ko sem prišel tja, sem videl, da je bil na mene pozabil. Saj ni čudno, ko imajo ljudje toliko dela. Potem mi je pravil, da bom v Narodnem domu predaval pod egido

nekega društva. Tudi to mi ni bilo všeč, čeprav mi je postal predsednik dotičnega društva osebno prav simpatičen. »Ker boste predavali pod zastavo tega društva, teh in teh ljudi ne bo na predavanje.« Vraga vendar, sem si mislil, saj si to že naprej vedel, zakaj pa nisi preprečil! Saj sem vendar naročil in te prosil, da kaj ukreni. Šel sem nato k prijateljem v uredništvo, in spet nisem bil vesel. Šlo je za vprašanje vstopnine. Volja je bila zelo dobra, vprašanje glede kakovosti blaga pa s tem ni bilo dobro rešeno. Le slabo blago se prav poceni prodaja. Rajši vidim, da imam deset poslušalcev, ki mi plačajo po pet dinarjev vstopnine, kot pa par sto, ki mi plačajo po dinarju. Mislim, da po vstopnini ljudje taksirajo vsebinsko vrednost. Vse take reči sem premišljeval, ko je prišel pome prijatelj Perko in me je peljal na svoj dom. Šla sva v Collinwood, in sem spet zvedel, da ne bo nič. Nisem bil jaz kriv. Zvečer sem bil pri g. župniku Omanu, predaval sem tam. — Župnik Oman je med izjemami v vrsti slovenskih duhovnikov, ki so bili v Ameriki rojeni; pred par leti šele je bil v domovini svojih očetov, pa jo je tako vzljubil, da je v tem oziru lahko vzor vsem drugim. Drugo popoldne sem predaval v njegovi šoli šolski mladini. Kako sem bil vesel, ko sem videl, s kakšnim zanimanjem je gledala mladina lepoto slovenske dežele in kako ljubko je zapela slovensko pesem! To ti daje pogum, če vidiš, da si nekaj dosegel. Omanov kaplan je vreden njegov sotrudnik.

Bil sem v slovenski družini. Kako odkritosrečno smo se pomenili! Lepa pesem iz lepih ust mi ostane zmeraj v lepem spominu.

Drug večer sem bil na lovski veselici. Tam v Ameriki imajo čudne navade. Vsi so bili cdičeni z raznobarnimi čepicami; tudi meni so hoteli dejati tako čepico na glavo. Pa no-

sove si kupijo in si jih nataknejo. Torej napol maskerada. Večerjali smo prav po domače. Za odrom je bila »okrepčevalnica«, zmeraj polna gostov. Razdelili so nagrade strelskega kluba in so jih v pozni noči vozili domov.

Drugo popoldne sem videl camp. Amerikanec se usede v avto, kadar ima več prostega časa, naloži vanj svojo družino, obleko, kuhinjsko posodo itd., potem pa gremo. — Vsako večje mesto ima na mestnih travnikih ali v parkih šotore s kuhinjsko opremo i. dr.; ti prideš tja, plačaš pol dolarja in smeš vso družino prenočiti tam. Tako prevozijo nekateri Amerikanci ogromne razdalje; to so njih počitnice. Včasih ostanejo v kakšnem kraju tudi dalj časa. Travnik, park ali sploh prostor, ki je določen za bivanje potujočih avtomobilskih izletnikov, imenujejo camp (izg. kemp); tam bivati se pravi kampirati. To je velika prednost Amerike. Pol dolarja je 28 dinarjev.

30. majnik je v Ameriki narodni praznik, dan okraševanja (decorations-day). Okrašujejo grobove. V letih 1861 do 1865 je divjala v Ameriki secesijska vojska; grobove padlih so začeli krasiti in so za spominski dan določili 30. majnik. Svetovna vojska je praznovala tega praznika še bolj dvignila. Z gg. Pircem in Debevcem sem se peljal oni dan zopet ven na farmo, g. Perko ni imel časa. Obiskali smo več farm, povsod so nas zelo gostoljubno sprejeli. Moje znanje ameriške slovenščine se je zopet povečalo; bakse smo postavljali in z rajflami smo ščutili. Prav najs je bilo in gud. Havskiperica nas je tritkala, zato je bilo zelo čip. Nato smo stopili v karo in smo jo runali h gospodu Mallyju.

Pa drugič o tem.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Sobota, 7. julija: Vilfbald, Pulberija, Odon.

ZGODOVINSKI DNEVI.

7. julija: 1892 je umrl slovenski pravniški pisatelj dr. Franc Skofic. — 1882 je umrl v Moskvi sloviti ruski general Skobljev. — 1855 se je rodil pisatelj Ljudevit Ganghofer. — 1816 je umrl angleški dramatik in državnik Richard Brinsley Sheridan. — 1853 je v Celovcu prenehala izhajati »Slovenska Bčela«.

★ Kraljica Marija na obisku razstave na Bledu. V četrtek popoldne je obiskala razstavo župniških izdelkov v blejski šoli kraljica Marija. Razstavo je priredil Državni osrednji zavod za ženski domači obrt iz Ljubljane in traja še do 15. t. m. Aranžiral je razstavo ravnatelj zavoda g. Božo Račič. Kraljica je prispela v spremstvu g. Hartwigove na razstavo. Obklečena je bila v zelo preprosto črno obleko. Za razstavljene župniške predmete se je živo zanimala in se je izrazila zelo pohvalno o izvršenih delih. Kraljica sama veliko dela in zato zna ceniti vrednost pridnih župniških rok. Ravnatelj zavoda je razkazal vzorce in ugajali so zlasti novejši: po narodnih motivih, ki so zares lepi. Strok. učiteljica Gnezdova pa je pokazala kako klekljajo naše žene in dekleta. Nekaj del je kraljica odkupila, ki jih je g. adjutant vzel takoj s seboj. Zelela je zavodu nadaljnjih uspehov in se poslovila. Pred šolo je bilo takoj nekaj tujcev in domačih, ki so kraljico prijazno pozdravili. Obisk razstave je dokaj, da se Nj. Vel. zelo zanima za naše domače obrte.

★ Okrajni glavar dr. Brunčko umrl. V noči od četrta na petek je umrl na srčni kapi ljubomski okrajni glavar dr. Leon Brunčko. Pogreb bo v soboto ob 17. Pokojnik je bil rojen leta 1884 na Jančevem vrhu pri Breznu ob Dravi. L. 1911 je promoviral, l. 1919 pa je vstopal v službo pri politični upravi in je služboval kot glavar 6 mesecev. Pokojni zapuščala ženo in otroke.

★ Važna pridobitev. Minister prosvete je odredil, da volita ljubljanski in mariborski oblastni odbor po dva člana v komisijo za namoščanje učitelstva.

★ Za jubilejno romanje mariborske Prosvetne zveze na Brezje je dovoljena polovična vožnja.

★ Zavod Marijanišče v Ljubljani (Poljanska cesta 30) je dom za deško šolsko mladino, ki dobiva v njem pouk in krščansko vzgojo. V zavodu je petrazredna osnovna deška šola s pravico javnosti in konvikti za dijake. V osnovno šolo, v kateri poučujejo častne šolske sestre, se sprejemajo siroti in dečki in kolikor je prostora tudi drugi v popolno oskrbo. Prostora je za 200 otrok. Vzgojina se določuje posamično. V konviktu se sprejemajo dijaki, ki obiskujejo v Ljubljani gimnazijo, učiteljske ali meščanske šole. Prostora je za 130 gojenec. Mesečina je 500 Din. Nadzorstvo imajo gg. prefekti-duhovniki pod vodstvom zavodnega ravnatelja. — Marijanišče nudi gojencem poleg šolske tudi vsestransko zasebno izobrazbo. V zavod se sprejema telesno zdrava in npravno nepokvarjena mladina. Prošnja za sprejem (priložiti je treba krstni list in zadnje šolsko izpričevalo) je vložiti na vodstvo zavoda do 15. julija, ali pa se do tedaj osebno predstaviti. — Za vodstvo Marijanišča: Prelat Andrej Kalan.

★ V Kamniški Bistrici bo v nedeljo, 8. t. m. ob 10. sv. maša. — Aljažev klub SPD.

★ Zdravstvena propaganda v Slovenski krajini in v Ljutomeru. Mesece junija se je vršila higijenska razstava v Dolnji Lendavi (2000 obiskovalcev) v Murski Soboti (8000 obiskovalcev) in v Ljutomeru od 1.—5. julija (2500 obiskovalcev). Razstava je seznanjala ljudi s povzročitelji raznih bolezni, poučila jih je o škodljivosti opojnih pijač in jih navdušila za zdravo in trezno življenje. Iz soboškega okraja so posetile razstavo skoraj vse osnovne šole, in se zanje vsak dan vršilo skriptično in filmsko predavanje. Ni kraja ali vasi v Slovenski krajini, ki ne bila poslala zastopnikov k zdravstveniku in treznoštnim predavanjem. V jeseni bo društvo za narodno zdravje priredilo poseben tvečaj za potrebo bolnikom po posameznih župnijah, in za konserviranje sadja in brezalkoholno produkcijo. Društvo namerava nabaviti poseben avtomobil za prevoz bolnikov v bolnico.

★ Civil-Metodova proslava v Slovenski krajini. Na predvečer slovenskih blagovestnikov je v Slovenski krajini gorelo precej kresov, posebno velika sta bila v Črensovcih in Beltinčih, kjer so s godbo, petjem, deklamacijami in govori proslavili prelep večer. — Na Petrovo je imel v Črensovcih za vse osnovne šole črensovske župnije predavanje o škodljivosti opojnih pijač prof. Lojze Pavlič, sveder je pa stoji poslušalo do 11. ure 2500 ljudi zanimivo predavanje o alkoholizmu in o potovanju Slovencev na Velehrad leta 1927. Isto predavanje je imel prof. Lojze Pavlič dne 1. julija v Beltinčih, kjer se je zbralo nad 1000 ljudi in se navdušilo za trezno življenje in civil-metodijsko kredo.

★ Zrakoplovna pošta. Ministrstvo za pošto in brzojav razglasa, da se zrakoplovni mednarodni poštni promet vrši od 1. julija t. l. dalje na progah: 1. Belgrad—Budimpešta—Dunaj—Praga—Nürnberg—Strassburg—Pariz 2. Praga—Varšava—Belgrad—Bukarešt—Carigrad, in 3. Belgrad—Sofija—Carigrad. V Sofijo vozijo avioni samo trikrat na teden, in sicer ob torkih, četrkih in sobotah. Od 1. julija t. l. naprej sprejemajo naše pošte avionske pošiljke za vse evropske dežele in za Zvezo sovjetskih socialističnih republik (Rusija). Zasedaj so v mednarodnem zrakoplovnem prometu dopuščene samo pisemske avionske pošiljke in sicer: pisma, dopisnice (odprte in zaprte), poslovni papirji, blagovni vzorci in pa tiskovine vseh vrst. Promet s paketi, vrednostnimi pošiljkami, s poštami in čekovnimi nakaznicami bo odprt pozneje.

★ Izpremembe v mednarodni telefonski službi. Po ministrski odredbi veljajo v mednarodni telefonski službi te izpremembe: od 1. jul. t. l. dalje je kakor čas slabega prometa v telefonski službi z Avstrijo, Češkoslovaško, Nemčijo in Madžarsko določen čas med 19. in 8. uro (doslej med 21. in 8. uro); 2. od 1. apr. 1928 je v prometu z Nemško in Madžarsko; od 1. julija 1928 pa v prometu s Češkoslovaško dovoljena nova vrsta telefonske službe, imenovana »zahteva pojasnila«. Strankam je s tem omogočeno, da zahtevajo od telefonskih central pojasnila, ki se nanašajo na podatke v telefonskih imenikih krajev v inozemstvu. Dovoljena so pojasnila: a) ali je kaka oseba, katero je treba z imenom in s polnim naslovom označiti na telefon naročena; b) kateri osebi pripada (ime) številka telefona, ki je izkazana v katerem telefonskem omrežju. Ta pojasnila izmenjavajo telefonske centrale med seboj. Pristojbina za »zahtevo pojasnila« znaša eno tretjino pristojbine za enoto navadnega pogovora, najmanj pa 0.50 zlatega franka ali 5 Din 50 para.

★ Drzni vlomilci. Iz Krke pri Stični poročajo: Dne 4. t. m. takoj po polnoči so vlomili v gostilno pri Magovcu na Gmajni. Tu niso imeli sreče, ker so jih prepadli fantje, ki so se čuli na vasi. Tatovi so pred fanti zbežali proti Vidmu ter med begom na fante streljali; radi strelav jim niso upali več slediti. Nemoteni so potem vlomili v gostilno pri Zingerju na Vidmu, odnesli iz gostilniške sobe namizne prte in moško perilo, udrl v klet, kjer so popili precej vina in ga nekaj litrov vzeli tudi s seboj. Obiskali so tudi Boršnikovo gostilno in pokušali njegovo slivovko. — Ljudje so v sedanjem največjem delu trudni in ne slišijo nočnega ropota, tatovi se zato tudi počutijo varne, ker vedo, da ni v bližini orožnikov, saj imamo orožniško postajo oddaljeno 8 km.

★ Vlam v Malem Gabru. V noči na 5. t. m. so neznani zlikovci vlomili v stanovanje Marije Jerajeve v Malem Gabru pri Stični in odnesli 260 Din denarja, več srebrnih novcev, mnogo zlatine in srebrnine, več obleke ter nekaj živeža. Jerajeva trpi okrog 7000 Din škode.

★ Radi butare drv ubil brata. Pred okr. sodiščem v Sarajevu se je v četrtek zagovarjal 26-letni Meho Hodjič, ki je ubil svojega brata radi butare drv. Obsojen je bil na osem let težke ječe.

★ Aretiran občinski tajnik. V Mostarju je vzbudila veliko senzacijo aretacija občinskega tajnika Hafije Čemalovića, ki je bil aretiran radi suma, da je ponesrečil 53.000 Din občinskega denarja.

★ Bomba raztrgala pastirja. Neki pastirček iz vasi Trnovo pri Bitolju je našel, ko je pasel goved, na paši pet letalskih bomb, ki so ostale tam najbrže še iz časa svetovne vojne. Prišel se je z bombami igrati in odvijati vžigalce. Pri treh bombah se mu je to res posrečilo, četrta pa je eksplodirala v pastirjevi roki in ga raztrgala na drobne kosce.

★ Huda nesreča deklice v Zagrebu. Pred dnevi je prišla iz Karlova 21-letna tovarniška delavka Marija Dudović v Zagreb po nekih opravkih. Ker ni imela prenočišča, je hotela prenočiti na neki novi stavbi na Tuškancu. Tipajoč v temi, se je prevrnila naenkrat v 5 metrov globoko klet in tam hudo ranjena obležala. Nadzorniki stavbe so slišali njeno stokanje in so prihiteli na pomoč. Ponesrečeno deklico so prepeljali v bolnico. Stanje deklice je zelo nevarno.

★ Železniške nesreče. Na železnici trdke »Ugare« nedaleč od postaje Karaula Turbet blizu Tuzle je skočila s tračnice lokomotiva, skupno s 15 vagoni in eno drezino, na kateri se je vozilo devet oseb. Od teh so štiri hudo, pet lažje ranjenih. Ranjene so prepeljali v bolnico. — V sredo zvečer je med postajama Nova Gradiška in Medar v Slavoniji povozil tovorni vlak nekega človeka, ki je bil na licu mesta mrtel. Istega dne popoldne je brzovlak povozil med postajama Lič in Plase-Crikvenica nekega človeka, ki je bil takoj mrtel. Identiteta tega človeka ni ugotovljena, ker niso našli pri njem nikakih dokumentov, razen nepopolnega pisma, po katerem sklepajo, da je neznanec Slovenec in da je izvršil samomor.

★ Velik požar pšenice pri Virovitici. Iz mešanega vlaka, ki vozi iz Virovitice proti Bjelovarju, je v sredo popoldne padla na žit-

no polje Hermana Sekinga iskra in zametila požar. Radi močnega vetra ni bilo mogoče lokalizirati ognja, tako, da je požar uničil okoli 8000 kvadratnih metrov pšenice. Škoda je zelo velika.

★ Za solnčenje najboljša »Solana crema« v tubah. Dobi se v drogeriji A. Kanc sinova, Židovska ulica.

★ Pri motenju prebave, bolečinah v želodcu, gorčici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju spanja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna »Fran-Josef« grenčica odprtje telesa in poživi kroženje krvi. Poizkusi na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholiki, ki so trpeli na želočnem katarju, po zavživanju »Fran-Josef« vode zopet dobili last do jedi v razumno kratki dobi. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

★ Krasne dunajske otroške obleke od 34 Din dalje le pri Kristofič-Bužar, Stari trg.

Kaj je SUN-ČAJ?

Strašen samoumor v plamenih

Guštanj, 4. julija 1928.

Mežiška dolina se ne spominja samomora, ki bi bil tako strašen, kot ga je danes zvečer izvršil v Guštanju 69letni posestnik in delavec v jeklarni grofa Thurna v Guštanju Janez Kreiger.

Janez Kreiger se je danes med 6 in 7 zvečer v svojem senišču v Čečovu pri Guštanju, v katerem je imel že spravljenega nad 2000 kg sena, dobesečno sežgal z lastno roko.

Vračal se je z dela isti dan med peto in šesto uro proti domu v svojo lastno hišo, ki jo ima v bližini trga. Ustavil se je pa ta dan v treh obcestnih gostilnah in povsod popil nekaj žganja. Že tedaj se je vsem gostom zdel nekako zamišljen, melanholičen, potr, ko je vendar bil drugače poznan kot dobrega razpoloženja, tudi če ni pil, a danes je naročil zaželeno količino pijače in ko jo je zavžil, je odšel brez besede. Nikomur se ni sanjalo o groznem načrtu, ki ga namerava izvršiti.

Trobentač guštanske požarne brambe je ob 7 zvečer klical gasilce, da gredo gasiti senišče Janeza Kreigerja. On sam je bil nad 30 let član gasilnega društva. Zbirala se je množica ljudi in ko je zvedela žena Kreigerjeva za požar, je hitela na kraj nesreče in nudila se ji je strašen prizor: iz plamen so ravno vlekli truplo, močne konstitucije, bilo pa je že tako ožgano in zmrcvarjeno, da je edino na enem čevlju in nogavici spoznala svojega moža.

Nesrečnež je zapustil pismo, v katerem prosi ženo in otroke, da naj mu oprostijo, da stori to prostovoljno in iz obupa. Mesto svojega podpisa je napravil samo križ.

Rajni Kreiger je živel s svojo družino v najlepši slogi; bil je priden delavec in mirne narave.

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Ramor na Dunajski cesti in Trnkoczy na Mestnem trgu.

Seja mestnega občinskega sveta se vrši, kakor čujemo, v torek, dne 10. t. m., popoldne. Na dnevnem redu bodo med drugim najbrže zelo važni sklepi glede omejitve stanovanjske krize in stanovanjskih najemnin.

Nušakova vojašnica. Mestna občina je po zaslišanju strokovnjakov sklenila, da se pri adaptaciji Nušakove konjušnice v Trnovem dvigne levi dvorišni trakt za eno nadstropje, s čimer se bo pridobilo 16 novih stanovanj. Sklep stanovanjsko-gradbenega odseka je hvalevreden.

Preskrba Gradu z vodo. Kakor smo že včeraj poročali, si je včeraj popoldne posebna komisija ogledala vse potrebno za spremembo dosedanjega načina preskrbe Gradu z vodo. Komisija so tvorili občinski svetniki Golmajer, Šterk, Likozar in dr. Lemež, mestni gospodarski referent nadsvetnik Jančigaj, ravnatelj mestn. vodovoda ing. Ciuha, mestni fizik dr. Rus in več predelavcev mestnega vodovoda. Komisija je sklenila, da se zgradi na Gradu nov vodni rezervoar, v katerega se bo črpala voda s posebnimi črpalkami. Po hodnikih se bo montiralo več vodovodnih pip. (Naše včerajšnje poročilo, da se bo po možnosti v vsako stanovanje montirala vodna pipa, je bilo prenagljeno in je to radi razmer na Gradu, zlasti radi debeline zidu tudi nemogoče.) Prebivalci Gradu so ob tej priliki izrazili komisiji željo, naj bi se mestna občina pobrigala tudi za vprašanje dimnikov na Gradu. Odvod dima z ognjišč je na Gradu zelo neprimeren in prebivalci radi tega mnogo trpe. — Včerajšnji »Slov. Nar.« ima notico, v kateri se odbor naprednega društva na Gradu zahvaljuje g. Likozarju za trud, ki ga je imel »v dolgoletnem boju za dostojno preskrbo prebivalcev s pitno vodo«. Vsa stvar je šele v načrtu, pa že zahvala! Skromen je ta napreden odbor! Resnici na ljubo pa ugotovimo sledeče: Na Gradu so se mudili dva popoldneva trije člani stanovanjsko-gradbenega odseka, in sicer občinski svet-

niki gg. Metod Golmajer, Peter Šterk in dr. Lemež. Obiskali so vse stranke, pregledali vse nedostatke, nakar so podali odseku svoje poročilo. Vsa dela, ki so se zadnje čase izvršila, se vrše in se še bodo, temelje na podlagi tega poročila. Tako je tudi z vodovodom. Torej če gre komu zasluga za to, da se za Grad kaj skrbi, gotovo ne gre na račun g. Likozarja. Sicer smo pa prepričani, da bo g. Likozar sam odklonil na nepravni naslov podano zahvalo.

Higijena in živilski prodajalci. V Ljubljani postajajo, kar je popolnoma pravilno, zadnje čase zahteve po snagi in higijeni vedno pogostejše in natančnejše. Umevno je torej, da mnogi, ki se nikakor ne morejo navaditi na to, da Ljubljanci gledajo poleg cene in kakovosti živil tudi na snago obrata, v katerem se živila prodajajo, pridejo v navzkrižje s higijenskim in policijskim predpisom. Radi neupoštevanja higijenskih predpisov največ trpe sladoledarji, zlasti oni, ki so prišli k nam iz južnih krajev. Obrati, kjer se sladoled izdeluje, kakor tudi način prodaje ter oblačila in osebna snaga prodajalcev ne odgovarjajo higijenskim predpisom. Pri tem pa je treba pripomniti, da se domači sladoledarji, kakor tudi seveda redke izjeme izmed južnih, visoko odlikujejo glede snage pred večino južnih sladoledarjev. Na te ima policija ostro piko in jih je vsak dan nekaj ovađenih radi prestopkov proti sladoledarskim predpisom. Zadnje čase so oblasti posvetile tudi večjo pozornost raznašalcem in razprodajalcem kruha, pri katerih glede higijene ni vse v redu. Policija je že prejela nekaj ovadov radi škandaloznih slučajev razpečevanja kruha. V interesu pekovskih mojstrov je, da se pobrigajo, da vsi ti higijenski nedostatki čim prej izginejo. Nesnažnost v gostilnah, proti kateri je bilo prejšnje čase toliko pritožb, je sedaj skoro popolnoma izginila. Verjetno pa je, da bi se zopet pojavila ponekod, čim bi oblasti le nekoliko popustile kontrolo. V Ljubljani imamo tudi nekaj prodajalcev hrenovk in klobas. Zanimivo pa je, da oblasti na dva prodajalca, ki prodajata hrenovke na vozičkih, strogo pazijo in so predpisi zanju posebno natančni, dočim imajo razni prodajalci hrenovk na stojnicah precej svobode. Posledice so jasne, kajti oba prodajalca z vozički imata radi snage svojega blaga mnogo več kupčije, kakor oni na stojnicah. Glede prodajalcev sadja ni zadnje čase mnogo pritožb, če izvzamemo posamezne prodajalce črešenj, ki so bili ovađeni radi raznašanja in prodajanja sadja po mestu. Verjetno pa je, da se bodo pritožbe zopet pojavile, čim pride na trg jesensko sadje. Na trgu je živilska kontrola zelo stroga, zlasti glede mleka. V splošnem se je po zaslugi higijenskih predpisov živilska higijena znatno dvignila in želeto je le, da bi ostala trajno vsaj na tej višini.

Ljubljanska strelska družina obvešča vse članstvo, da se vrši v nedeljo, 8. julija 1928, ob pol 9. uri predpoldne streljanje. — Zbirališče točno ob pol 9. uri na vojaškem strelišču, Dolenjska cesta. Istočasno se vrši vpisovanje novih članov in pobiranje članarine. — Obl. tajnik. (6153)

Mestna zastavljavnica naznanja, da se vrši tomesena dražba v novembru 1927 zastavljenih predmetov v četrtek, 12. t. m., ob 15. uri v uradnih prostorih v Prečni ulici.

Tatvine v Ljubljani. Iz stanovanja železniškega kurjača Franca Slabeta v Janševi ulici št. 3 je neznan tat odnesel člansko knjižico zadruga »Bajtar«, že samo na sebi vredno 450 Din. V knjižici so se nahajali zviti še štirje bankovci po 1000 Din in štirje bankovci po 100 Din. — Poštni tajnik Robert Olifčič se je v četrtek popoldne kopal v Kozleži in odložil obleko v skupni garderobi. Neki pobalin pa si je med tem prilačil njegovo listino, v kateri pa Olifčič iz previdnosti ni imel denarja, pač pa nekaj dokumentov. Olifčič trpi 150 Din škode. — Nemškemu državljanu Rudolfu Ocklitzu je nekdo na vrtu kavarne Zvezda izmaknil listino z vsebino 400 Din in 80 nemških mark.

Policijski drobiž. Aretiran je bil neki možki radi hazardne igre, dve tajni prostitutki in neka tatnica. Kljub temu, da je bil včeraj petek, je bil aretiran en sam berač. Šest pijancev je bilo ovađenih radi nedostojnega obnašanja, štirje sladoledarji radi nesnažnosti, dvajset voznikov in soferjev pa, ker niso upoštevali cestno-policijskega reda.

Maribor

30-letnico mature so pretekli torek in sredo obhajali sledeči gospodje: dr. Vrabec Maks, kanonik v Mariboru, msgr. Andrej Lovrec, župnik v Ljutomeru, Josip Lončarič, župnik pri Sv. Jerod nad Laškimi, Josip Skvarč, župnik na Skomrah na Pohorju, Rudolf Kocipec, provizor na Ojstri, dr. Franc Vidovič, sodni svetnik v Mariboru, dr. Ferdo Prej, predsednik upravnega sodišča v Sarajevu, dr. Josip Krevl, notar v Litiji, dr. Anton Prusa, odvetnik v Konjicah, dr. Simon Dolar, profesor v Kranju, Ivan Urbas, gozdarski inšpektor v Mariboru in Ludovik Posolovski, upokojeni računski nadsvetnik v Gradcu. V sredo so napravili izlet k sv. Arehu na Pohorje, kjer je msgr. Lovrec daroval sv. mašo za pokojnega prof. dr. A. Medveda in rajne tovariše.

Sondermayer v Mariboru. Kakor smo izvedeli, pride danes zvečer v Maribor inž. aviacije M. T. Sondermayer, ki je znan radi svoje poleta v Indijo. V nedeljo popoldne se udeležijo ankete glede zgraditve aerodroma v Mariboru in vzpostavitev značne zveze z Mariborom. Zvečer pa bo imel v kinu Apolo ob pol 9. predavanje o svojem potovanju v Indijo in se bo pri tej priliki predvajal film o vrtnitvi indijskih letalcev in o mariborskem letalskem meetingu.

Treznostna skupščina na Kumu

Pozdravljeni »Borci«! Treznostne misli iz vseh srednješkolskih zavodov Slovenije in Hrvaške. Kakor so se v preteklih dneh zbirali na hribih pred sovražniki in branili svoje družine, domove in slovensko zemljo pred grozovitimi Turki, tako, se bo zbrala v soboto na Kumu srednješkolska mladina in se navduševala za krščansko svobodo, askozo in krepkosto-zdravo življenje. Kresove so prižigali v davnih dneh naši pradedje in naznanjali, da je sovražnik v deželi, da se bliža vojna; prižigani kresovi bodo pa naznanjali vstajenje našega rodu, pričali bodo o novem življenju po naših gorah in božjih cerkvah. Vstani trpeči železničar, od potnih srag izmozgan rudar in veseli dolenski gospodar in pridni na Kum, kjer boš dobil nov pogum, da prenehaš trpljenje in začneš novo življenje. — Treznost.

□ H kongresu meščanskoškolskega učitelstva. Danes pridele gostje izlete v daljšo mariborsko okolico in sicer: na Pohorje preko mariborske in ruske koč v Ruše. Druga skupina pa pojde v Ptuj, kjer si bodo gostje lahko ogledali grad, muzej, Miltrov tempelj in druge zgodovinske znamenitosti.

□ Kako veliko zanimanje vlada za razstavo, ki so jo priredili v poslopju dekl. meščanske šole Cankarjeva ulica slovenske meščanske šole, dokazuje velik obisk, ki smo ga tekom včerajšnjega dne opazili v razstavnih prostorih. Življenje in vrtenje po hodnikih omenjene šole je prav živahno. Za razstavo so prav močno zanimajo tudi ljudje z dežele, predvsem pa seveda starši meščanskoškolskih gojencev in gojenk.

□ Če si ogledaš razstavo slov. meščanskih šol, vstopi v sobo št. 6 (prilicje desno) poslopja dekl. mešč. šole v Cankarjevi ulici, kjer ima svoje razstavne prostore Cirilova tiskarna. V sobi, okusno okrašeni in lično opremljeni, boš videl krasne izdelke knjigoveške dovršenosti, lepe slike, stenske zemljevide, pisarniške potrebščine itd. Na razstavi dobiš Majcenovo »Zgodovino Maribora« za polovično ceno, Slomškovo fotografijo pa prejmeš obiskovalec razstave zastoj. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 18. Vstop je brezplačen. Ogled si zanimivo razstavo, pa ne pozabi, vstopiti v sobo št. 6, kjer ima razstavljene predmete in izdelke Cirilova tiskarna.

□ Koncert v mestnem parku se bo vršil v nedeljo dne 8. t. m. ob pol 11.

□ Mestno dravsko kopališče ob bregu je za solne in zračne kopeli otvoreno.

□ Med vojnjo v bolnico je umrla soproga rudniškega ravnatelja v Rtnju (Rtanj — v Srbiji) Marija Rantigov, 26 let stara in rodona Nemka. Pred nekaj dnevi je prišla v Rogaske Slatine in se zdravila pri dr. Pečniku, ki je takoj spoznal, da mora gospa Rantigov v mariborsko bolnico. Med potjo pa je umrla. Pokojnijo so spravili v mrtvašnico na pokopališču. Pogrebni zavod je obvestil sorodnike o smrti pokojne Rantigov, ki bodo odločili, ali se bo pokojnika pokopala v Mariboru.

□ Kradla sta in prodajala. 17-letni Rudolf T. in 18-letni Karl B., oba brezposelna, sta se lotila posebnega dobičkanosnega posla. Podala sta se na Tezno, kjer stoji na mrtvih tračnicah vse polno osebnih vagonov, in takole mimogrede izmaknili s pomočjo posebnega kavlja medenine in bakra za 41 kg. Nazaj grede pa sta ukradeni blago razpečavala nekaterim strankam na Tržaški cesti. Pticka so seveda ujeli in aretirali.

□ Obkleo in perilo je odnesla neka Josipina R., po poklicu agentinja svoji tovarišici Tereziji Sch., tovarniški delavki, stanujoči v Slovenski ulici 22. Josipina R. je z ukradenimi stvarmi kar na lepem izginila, vendar se je takoj pokazala, da je odpotovala v Celje. Osumljena je še drugih stvari, ki se sudejo bolj v globinah vsakodnevnega življenja.

□ Tudi to je postalo že običaj. Vedno bolj se množe pritožbe, da puščajo vozniki vprežno živino kar lepo na cesti, sami pa si brez skrbi hodijo gasit žejo v bližnje gostilne. Posestnika T. Marija iz Draganje vasi je tudi pustila konja z vozom brez nadzorstva na Frankopanovi cesti v bližnji Ruške ceste, sama pa se je podala proti Dravi. Konju se je prenuumno zdelo, da bi kar takole stal na mestu, zapeljal je voz na Ruško cesto in se lepo postavil počez preko ceste tako, da je čisto zaprl vozovni promet. Ljudje pa so se začudeni izpraševali, odkod toliko brezbriznost. Red je napravil šele stražnik, ki je precej dolgo čakal, predno se je vrnila posestnica.

□ Policijske novice. Danes so bile izvršene kar 4 aretacije in sicer radi tatvine, soudeležbi pri tatvini, beračenja in vlačugarstva. Prijave pa so bile vložene radi tatvine obleke, cestno policijskega reda, prekrščenja policijske ure, auto-predpisov, najdbe, nezgode itd.

□ Podpore prosi družina z otroci, ki je radi boleznijo prišla v veliko stisko. Prosijo se posebno tiste družine, ki nimajo otrok, da prisostojijo na pomoč z majhnimi prispevki. Darove sprejema iz prijaznosti uprava »Slovenca«.

Celje

□ Revizija davčnega urada v Celju. Včeraj je dospel v Celje načelnik taksnega oddelka glavnega ravnatelstva v Belgradu g. Julije Gasparović in je celi dan revidiral poslovanje celjskega davčnega urada.

□ Draga avtotaksa. Lastnik avtotakse N. T. je 22. junija s svojim štirisedeznim avtomobilom peljal neko osebo v Čret pri Celju. Za vožnjo je stranki zaračunal celih Din 100.—. Ko je stranka zopet tako visoko voznino protestirala, je dobila vrnjenih Din 20.—, tako da bi vožnja v bližnji Čret še vedno stala Din 80.—. Ker to ni v skladu s tarifo, je stranka lastnika avtotakse naznanila radi navijanja cen. Pripominjamo, da smo slišali že ponovno pritožbo zoper pretirane voznine, ki jih nekateri lastniki avtotakse zahtevajo. Dvomimo, če je to v interesu lastnikov lastnikov samih.

□ Iz strahu pred očetom je zakajil svoje ime. Lojze J. je ključavničar v tovarni šamote v Storah. Star je že 25 let, a kljub temu ima še vedno dolžni strah pred svojim očetom ter bi skoraj lahko služil za zgled, da ne bi prišel v svoje mstrahu pred očetom v nasprotje s paragrafi. V sredo zvečer ob 10. uri je Lojze kolezaril po Gaberju brez predpisane luči. Ko ga je radi tega prijel stražnik in ga vprašal po imenu in mu stavil še druga, v takih slučajih običajna vprašanja je Lojze pozabil na mah svoje pravo ime in rekel, da se piše za Franceta Zupanca, da je še le 1. 1905 rojen, in še resničnost drugih osebnih podatkov je postavil na glavo. Ko so ga pregledali in je moral priznati, da se ne piše Zupanca, je rekel, da je stražo nalagal, ker se boji očeta.

□ Tat in vlomilec pod ključem. Prošli torek ob 4. uri popoldne je bil v hotelu »Pošta« aretirani l. 1888 v Dobju rojeni Florijan Fluka, ki ga iščejo v policijskem dnevniku radi tatvine. Pri prvem zaslišanju je možakar zatajil svoje »pošteno« ime Fluka in rekel, da se piše Ivan Ambrož, da je še le l. 1895 v Ljubčini rojen in doslej nekažnovan. Ko so mu pa dalje časa vest

izpraševali, je priznal svoje pravo ime in tudi da je izvršil razne tatvine. Pravi, da je ukradene predmet prodal deloma v Zagrebu, deloma pa v Zapršiču ciganom. Pri njem so našli delavsko knjižico na ime Ambrož. Fluka pravi, da mu jo je dal njegov prijatelj, kar sam ni posedoval nikakih listin. Tudi so našli pri Fluku še 2891.50 Din. Še isto noč po aretaciji Fluka sta dospela v Celje dva orožnika in povedala, da iščeta Fluka, ker je dne 2. t. m. vlomil v hišo nekoga posestnika v Dobju in mu odnesel Din 7.000 gotovine in hranilno knjižico z vlogo Din 120.000. Fluka sam prizna ta vlom v polnem obsegu in še pripoveduje, kako je dne 3. julija zjutraj šel v spremstvu nekoga Trupeja iz Kalobija v Celju in kako je tu popival po raznih gostilnah in dajal drugim za pijačo. Fluka sta dva orožnika odgnala za enkrat na Dobje, da na licu mesta doženejo podrobnosti vroma, na kar bo romal v zapore celjskega okrožnega sodišča.

□ Brez potnega lista je prišel k nam. Prošli četrtek zvečer so postali gosti kavarne »Merkur« pozorni na mladega človeka, ki se je zelo nervozno sukal po kavarni in v vsem kazal nekaj sumljivega. Ko pa je fantu padel iz žepa celo okrvavljen robc, so bili gostje prepričani, da gre za nevarnega človeka. Poklicali so stražnika, ki je fanta vzel s seboj. Na stražnici so dognali, da se piše fant Rihard Krasser, ki je l. 1911 rojen v Beljaku in v Gradec pristojen. Bil je brez službe, pa jo je kar brez potnega lista mahnil v Jugoslavijo, naravnost v Ljubljano. Ker v Ljubljani ni dobil službe, je prišel peš v Celje in se tu oglašil pri prekajevalcu Zanyju, ki je Krasserjevega očeta prijatelj. Zany mu je dal 50 Din. Krasser je še tudi povedal, da se je v Ljubljani obrnil za pomoč in za brezplačni potni list nazaj v Avstrijo na tamošnji avstrijski konzulat, da pa so mu rekli, naj se vrne, kakor je prišel sem. Krasser se pa robcu tiče, je isti krvav zgolj vsled krvavitve iz njegovega nosu. Mož je moral v zapor, ker naši paragrafi ne dovoljujejo, da bi kdo brez dovoljenja beračil, se brez dela klatil po svetu in še manj, da bi se tuji državljanji sprehajali po naši zemlji brez predpisanih dokumentov.

□ Babno pri Celju. Prostovoljno gasilno društvo priredi v nedeljo 8. julija ob 3. uri pop. na vrtu gostilne Janič svojo običajno veliko letno zabavo v prid skladu za nabavo gasilskega orodja. Pri zabavi igra godba celjskih železničarjev.

Dopisi

Trbovlje

□ Sestanek interesentov za zidanje hiš je v soboto dne 7. t. m. ob 6 popoldne v društvenem domu.

□ Na zadnji plenarni obč. seji se je med drugim tudi poročalo, da se oddajo ključavničarska dela pri hladilnici in stanovanjskih hišah edinemu ponudniku »Metalija«. Tukajšnji obrtniki radi tega smatrajo, da je bilo to samo protekcija napram podjetju »Metalija«, ker tozadevna dela sploh niso bila razpisana.

□ Strok. zveza rudarjev ima svoj letni občni zbor v nedeljo, dne 8. julija t. l. ob štirih popoldne v tajniških prostorih, Loke 253. Tovariši člani se prosijo, da se občnega zbora gotovo udeležijo.

Lukovica. Kakor znano široko Slovenije je bil leta 1926. ustanovljen tu »Zdravstveni dom« prvi zavod te vrste to stran Dunava. V začetku doma ni užival zaupanja ljudstva, to pa radi tega, ker se ljudje na vsako novost navadijo početkom le počasi. Danes priča statistika bodisi šolska poliklinika bodisi dečja poliklinika o povsem drugačnih rezultatih. V šolskem letu 26. 27. je bilo 713 obiskov napram letu 27. 28. 1314. Podobno se je tudi poset doma v dečji polikliniki zvišal na dvojno. Ustanovitev »Zdravstvenega doma« je dala pobudo za ustanovitev društva za narodovo zdravje, čegar namen je izražen v naslovu društva. Gmotne razmere društva so pa jako skromne. Podpore državne ni, a oblastni odbor nima tozadevnih kreditov. Zato je društvo za narodovo zdravje v Lukovici navezano na dohodke, ki jih edino dobiva s prireditvijo veselice. Dne 8. t. m. ob 3. popoldne se zberejo vsi člani prijatelji in podporniki društva na veliko vrtno veselico pri »Slaparju«, kamor se vabijo vsi izletniki in prijatelji lepe narave na zabavo, ki jim jo bo nudilo z vsakovrstnim sporedom in v najokusnejše opremljenih paviljonih dobrodelno društvo za narodovo zdravje. Izletnikom bodo na razpolago na večerni vlak primerna vozila po dogovoru.

Stari trg pri Raketu. V prepleti loških dolin priredi Vrhnjsko okrožje dne 15. VII. celodnevno prireditve v proslavo dvajsetletnice starostskega Orla. Ob 10. sprejem v Nadlesku, ob 11. sv. maša in popoldne ob 3. javna telovadba s slavnostnim govorom (dr. Natlačen). Po telovadbi srečolov in prosta zabava. — Braški odseki okrožja pridite polnoštevilno! Naj vas nikar ne straši oddaljenost naše fare. Trud bo poplačal en sam pogled na naše idilične kraje. In tudi okoliščini, ki tako radi poromate na božjepotno Križno goro, boste na to nedeljo v velikih trumah posetili naše izredno slavje.

Sv. Jurij ob juž. žel. 8. t. m. obhaja vojni višji kurat v pok. g. Jakob Marzidovšek sedemdesetletnico svojega rojstva. Mnogozasluznemu g. višjemu kuratu, ki zaradi svoje prijaznosti, postrežljivosti in delavnosti uživa v Sv. Juriju vsesplošno spoštovanje, čestitamo k njegovemu jubileju, se veselimo odklikovanja, ki ga je bil deležen te dni in mu ključno: na mnoga leta!

Guštanj. Koncem meseca maja t. l. je prišla zidati tukajšnja trška občina novo ubožno hišo, ki je proračunjena na 400.000 Din z osmimi družinskimi stanovanji. — V pritličju bosta dve veliki sobi z velikima kuhinjama. V prvem nadstropju 3 družinska stanovanja z 2 sobama in kuhinjo ter 1 malo družinsko stanovanje s kuhinjo. V podstrešju pa eno stanovanje z dvema sobama in kuhinjo ter drugo z eno sobo in kuhinjo.

Prireditve in društvene vesti

Vsaka objava pod tem naslovom se mora plačati in sicer prvih 15 besed po 25 par. vsaka nadaljnja beseda po 3 Din.

Odborova seja društva javnih nam. in upok. v Ljubljani se vrši danes popoldne ob 4 na Mestnem trgu št. 19-III. — Predsednik.

Moste pri Ljubljani

Orlovka družina. Naraščajniki (6—12 let, imajo telovadbo vsak torek od pol 6. do pol 8. Mladci (12—16. leto) telovadijo vsak petek od 7. do 9. Fantje imajo telovadbo vsak torek ob 8. Fantovski večeri so pa vsak ponedeljek ob 8. Stariši, pošiljajte mladino redno k vajam!

Naše dljaštvo

□ Akad. klub sv. Cirila in Melode v Belgradu se na glavni skupščini v preteklem mesecu najiskrenejše zahvaljuje vsem, ki so mu kakorkoli pomagali, najbolj pa g. dr. Ježu, odvjetniku v Belgradu, in pa poslanecem Jugoslovanskega kluba. Bog blažaj!

Jubilejni ljudski tabor v Žalcu

dne 15. julija 1928.

Gg. povovodjem, pevem in pevkam! Kaj bomo peli na žalskem taboru? Najveličastnejše mora biti petje med sv. mašo, med katero bomo peli: St. Premri: Pred Tabo na kolenih; Al. Mav: Kraljica Angeljska; Al. Mav: Ave Jezus, in Al. Mihelič: Slavospev Kristusu Kralju. — Ljudsko zborovanje bomo zaključili s himno »Povsod Boga«, ki jo bodo peli z nami vsi udeleženci. — Popoldne pri ljudskem koncertu bomo skupno izvajali: Zdrženjski moški zbori: dr. Anton Schwab: Večer na morju; I. Aljaž: Oj Triglav moj dom; Al. Mihelič: Polje, kdo bo tebe ljubil, in Pasterica. Zdrženjski moški zbori:

Gospodarstvo

Konjunktura trga vrednostnih papirjev v Jugoslaviji

Zagrebska »Privreda« prinaša zanimivo študijo o konjunkturi na trgu vrednostnih papirjev. Gibanje tečajev vrednostnih papirjev je eden izmed gospodarskih barometrov, ki prav zanesljivo reagira na vsako spremembo v gospodarskem življenju.

Sicer ni razvoj enak pri vseh vrstah vrednostnih papirjev, ker pri vsaki sodelujejo še posebni vzroki, ki ga odražajo od skupne smeri.

Interesantno je to, da razvoj trga vrednostnih papirjev ni šel paralelno z razvojem deviznega trga. Dočim so devize dosegle svoj najnižji nivo koncem l. 1922., so ga dosegli vrednostni papirji precej pozneje.

Gospodarska konjunktura je bila za časa inflacije ugodna, kapital naložen v domačih podjetjih se je dobro rentiral. Izvoz je bil tedaj velik, ker je bilo blago v Jugoslaviji vsled nizkega tečaja dinarja poceni, dočim pa je bil uvoz ovrzan, ker je slaba valuta bila uspešnejše sredstvo proti uvozu, kot pa zaščitna carina.

S politiko deflacije se je to spremenilo, visoka obrestna mera je povzročila, da je padla rentabilnost podjetij. Razpoložljivi kapitali so si poiskali druga mesta, efekti niso bili več iskani za naložbo, ker niso dostikrat donosali toliko, kot je znašala obrestna mera. To je eden najvažnejših vzrokov poznejše depresije v tečajih efektov.

V naslednjih številkah vidimo, kako so se gibal tečaji efektov skozi zadnjih šest let. Kot začetno stanje vzamemo 100 za mesec januar 1922 in navedemo indekse za vsako leto, ki veljajo za mesec december.

Ce je torej v januarju 1922 indeks za vrednostne papirje 100, je v decembru:

1. 1922.	1923.	1924.	1925.	1926.	1927.
90.2	97.3	72.5	70.1	69.8	74.9

Leta 1926. v juniju je indeks dosegel z 66.5 svoj minimum. Od tedaj se opaža tendenca stalnega boljšanja. Depresija vrednostnih papirjev traja že okoli 6 let in je upanje, da je ta faza že zaključena. K temu upanju nas opravičuje tudi dejstvo, da so nekateri papirji v zadnjem času sukcesivno porasli za 20 odstotkov. To gotovo ni prehodni pojav, ampak je stalen in tega se moramo veseliti, če imamo pred očmi interese našega gospodarstva.

Ce bo sanacija naših podjetij kmalu izvršena in pride dotok tujega kapitala, ki sicer ni vedno zaželen, a je potreben, potem stojimo pred izboljšanjem konjunktura v našem gospodarstvu.

Ozimna sovka kot hmeljski škodljivci

Število škodljivcev, ki pretijo hmelju, je prav veliko. Polagoma, pa stanovitno se prikazuje tudi v našem okolju. Minule dni sem imel vnovič zopet priliko enega izmed njih v roke dobiti. Gospod Dušan Zanger je Celja mi je poslal po svojem oskrbniku štiri škatljice gosonic, ki so lik pod zemljo obgrizavale trte hmeljske rastline in jo uničile.

Ko sem si novega sovražnika natančneje ogledal, spoznal sem v njem gosonico ozimne sovke (Wintersateule — agrotis segetum). Ker spada med one sovražnike, ki zamorejo povzročevati hmeljarju prav občutno škodo in ker je še nepoznan, je nujno potrebno, da si ga ogledamo natančneje in to temveč, ker je že nemškimi in češkimi hmeljarjem napravil veliko škodo.

Ozimna sovka je neznan metulj-ponočajnik, medle barve, srednje velikosti, ščetnatih tipalnic, rumenorjavih, črno prasnih in črno pisanih sprednjih in belkastih zadnjih kril. Dolg je 20 mm, razpetost kril meri 40 mm. Njegova tolst gosonica je do 50 mm dolga, rjavkastostive barve, ki se na trebuhu spreminja na zelenkasto. Na hrbtu ima dva rumenkasta traka. Ona žre ponoči nežne dele raznih rastlin, se podnevi zarije v zemljo in zvije v klopčič. Gosonica prezimuje in se meseca aprila pretvori v rdečorjavo bubo. Meseca majnika se prikaže metulj, ki polaga svoja črna jajčeca ponoči na razno listje in na rastlinske pogankje. Iz jajčec prilezejo v 14 dneh male gosončice, ki začno takoj svoje podzemeljsko, uničujoče delovanje.

Popisani škodljivec je sprejel svoje ime zaradi tega, ker se gosonica posebno rada zdrži v mladem ozimnem žitu, ki ga zamore uničiti. Škoduje pa tudi drugim rastlinam — tudi hmelju — ker je silno požrešen in malo izbiren.

Kot obrambna sredstva se priporočajo:

1. Nabiranje gosonic pod zemljo podnevi na mestu usihajočih rastlin.
2. Nabiranje gosonic ponoči pri uničujočem delu s pomočjo svetilke.
3. Lov na metulje v posode iz stekla s širokimi vratovi (kakor za kompot), v katere se do ene tretjine nalije z vodo razred. sirup ali strd. Prav dobra vada za metulja je tudi presni jabolčnik, pomešan z nekaj špiritom. Tako pripravljene posode se obešajo 1 m nad zemljo na hmeljski drog ali kak drugi kol, tako da posoda počevno vial v zraku. To obrambno sredstvo se najbolj priporoča, ker se nevarnost v korenini zatre. Priporoča se tudi za vinograde, kjer ob času zoritve povzročajo muhe, ose in sršeni na grozdju prav občutno škodo. Z veseljem se spominjam, ko sem pred leti v jeseni v eno samo takšno posodo nalovil 304 sršene, več sto os in brezštevilo raznih muh.
4. Končno se obravnava sovke, ako varujemo krta, kosa, vrano in druge žužkojede ptice.

Ponovno se vsi hmeljarji opozarjajo in naprošajo, da skrbno zasledujejo vse sovražnike hmeljske rastline ter proti znanim vestno uporabljajo pripravljena obrambna sredstva, neznane pa takoj javijo in pošljejo Hmelj. dr. v Žalcu.

BII ANCE IN POSLOVNA POROČILA

Tovarna usnja Frane Woschnagg in sinovi, d. d. v Sostanju, je zaključila svoje poslovno leto 1927

dr. Kimovec: Geslo Pevske zveze; P. H. Sattner: Pod trto bivan zdaj, in St. Premri: V Korotan. — Potrebno je, da zbori te pesmi sedaj v zadnjem tednu še pridno vadijo. Za večino pesmi imajo zbori itak note. Oni, ki jih nimajo, jih prejmejo od Celjskega pevskega okrožja. Namenoma je izbran tako lahek program, da ga bodo zbori brez težav in mnogih vaj zmogli. — Še enkrat poudarjamo, da se vrši skupna vaja v nedeljo, dne 15. julija še ob 7. uri zjutraj na dvorišču gostilne Janič v Žalcu.

Sestanek na taborišču. Celjski glavni in žalski krajevni pripravljalni odbor za jubilejni ljudski tabor imata jutri dne 8. julija popoldne skupni sestanek na taborišču v Dobrih vasi. Poleg članov obeh odborov so k sestanku povabljeni vsi reditelji, voditeljice paviljonov ter sploh vsi, ki bodo pri organizaciji tabora kakorkoli sodelovali.

s čistim dobičkom (v oklepajih za l. 1926.) 221.789 (191.984) pri kosmatem dobičku 2.205.321 Din (3.250.438). Znatno se je znižala v računu izgube postavka davkov in doklad, ki je znašala 1.871.999 Din (2.830.795). Sicer pa je ta postavka neosornmerno velika in ne čisto jasna.

Stanje hmelja v Vojvodini. (Poročilo sveto hmeljskih producentov v Novem Sadu.) Od zadnjega poročila od 12. junija ni bistvenih sprememb. Radi suhega in vročega vremena je peronospora izginila, pač pa so se pomnožile hmeljske uši, predvsem v posameznih delih Srema. Skoraj vse rastline so dosegle žico. Ker so bile glave porezane, razvijajo se močni pogankji, na katerih se kažejo začetki plodov. Po sedanjem stanju kulture smemo pričakovati, če ne nastopi rdeči pajek, dobro letino.

Trgovina: Star hmelj se slabo prodaja po najmanjši ceni 350—1200 Din. Za novi hmelj, za katerega plačujejo trgovci na Češkem v predprodaji 5000—5500 Din, bi ravno isti trgovci plačali pri nas 2000—2500 Din, pa se ne upajo delati sklepe, ker so jim dosedaj producenti v takih slučajih dobavili slabo bogo.

Posojilo mesta Zagreba. Zagrebska občina je sprejela ponudbo Splošne jugoslovanske bankarske d. d., ki je ponudila mestu posojilo od 500.000 dolarjev v tekočem računu. Posojilo je za dobo pol drugega leta, od 1. julija t. l. naprej; obresti so 8% in sicer netto. Mesto sme črpati od kredita sukcesivno po potrebi, obresti se plačajo vsakega pol leta za nazaj in sicer od vsote, ki bo z njo občina efektivno razpolagala. — Interesantno je, da sta obe zagrebski banki, ki sta ponudbo stavili, doleteli vsoto v dolarjih.

Pri Baden-Badenskem avto-tournirju je bil Mercedes-Benz zopet prvi zmagovalec. V ravnem teku je zmagal baron Wenzel-Mercedes; pri gorski dirki Carraciola-Mercedes. Oba sta vozila s Conti-obročji, ki so se izobno obnesli v vročini. V tekmi glede lepote je dobil Mercedes 17 prvo ceno in pri svetilnem korzo sta dobili prvo odliko vojvodinja Anhaltka in gospa Haniel. Dami sta vozili Mercedes. (6152)

Tovarno za vžigalice v Rušah je konzorcij (Glaser V-Pogačnik-Gorišek) prodal družbi, ki proizvaja znane švedske vžigalice. Družba je kupila že več tovarn na Madžarskem in Hrvaškem, tako da se je konzorcij blj premočne konkurence in je rajši sprejel ponudbo imovite družbe za nakup koncesije in inventarja.

Borza

Dne 6. julija 1928.

DENAR.

Kot včeraj je bilo privatno blago v devizah Newyork in Trst, ostalo je dala Narodna banka. London je zopet popustil, Berlin pa nekaj pridobil. Največ prometa: London in Berlin.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

6. julija 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 5. VII
Amsterdam	—	2291.—	—	—
Berlin	1356.50	1359.50	1358.—	1357.50
Bruselj	—	793.69	—	—
Budimpešta	—	991.64	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	799.60	802.60	801.10	801.—
London	276.64	277.44	277.04	277.14
Newyork	56.765	56.965	56.865	56.85
Paris	—	223.02	—	—
Praga	168.17	168.87	168.47	168.50
Trst	297.50	299.50	298.50	298.75

Zagreb. Berlin 1856.50—1359.50, Italija 297.52—299.52, London 276.64—277.44, Newyork 56.76—56.96, Pariz 222.02—224.02, Praga 168.07—168.87, Dunaj 799.60—802.60, Curih 1094.10—1096.10, Amsterdam 22.88—22.94.

Curih. Zagreb 9.13, Budimpešta 90.50, Berlin 123.85, Italija 27.24, London 25.28, Newyork 51.85, Pariz 20.33, Praga 15.375, Dunaj 73.09, Bukarešt 3.175, Sofija 3.75, Varšava 58.15, Madrid 85.60.

VREDNOSTNI PAPIRIJ

Ljubljana. Celjaka 158 den., Ljublj. kreditna 128 den., Kred. zavod 170—175, Vevče 105 den., Ruše 265—285, Stavbna 56 den., Šešir 105 den. Zagreb. 7% invest. posoj. 90, vojna odškodnina 435—436, agrari 57.50, Hipo 59—60, Ljublj. kred. 126—130, Jugo 88.50, Pralstedena 950—962.50, Sečarana 465 den., Trbovlje 476—480, Slavonija 11—12, Vevče 105—106, Drava 385 bl.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske, smreka-jelka 18/24 mm od 16 cm naprej, 4 m dolž. I., II., III., paralelne, oestr

Sveta življenje in vrvenje

Kdo je mož za to?

Znameniti letalec R. E. Byrd, ki je preletel Atlantski ocean in severni tečaj ter sedaj pripravlja ekspedicijo na južni tečaj, je pravkar objavil v filadelfijski »The Saturday Evening Post« članek pod naslovom: »Kako izbiram svoje ljudi«. Tu pripoveduje, kako redko so sejanji možje, ki se obnesejo v silnih naporih in nevarnostih, ki jih zahtevajo ekspedicije v neraziskane pokrajine. Byrd piše:

Skupina mož je ležala tesno stisnjena v surovi kameniti koči — daleč onstran severnega tečajnika, izročena smrti za lakoto. Nenadoma se je eden izmed mož dvignil in prisluhnil, kakor da bi slišal zunaj praskanje medveda. Medved — to je pomenilo meso, nado za nadaljnje življenje. Pogledi stradalcev so sledili možu, ko je vzel svojo puško in počasi stopil ven v sneg. Tri mesece je že trajala noč in trajati je imela še en nadaljnji mesec. Temperatura je znašala 46 stopinj Celzija pod ničlo.

Mož zunaj ni vedel, da mu je eden izmed tovarišev sledil do vrat in tam opazuje počenil. Sedaj se je zgodilo nekaj čudnega in strašnega. Mož, ki je šel iz koče dozdevno zaradi medveda, se je približal s snegom pokriti leseni omari, skrbno privzdignil pokrov, vzel iz notranjosti majhen zavojček in ga skril za srajco. Kradel je torej živež iz majhne, dragocene zaloge, ki je edina še ločila to skupino ameriških raziskovalcev od smrti.

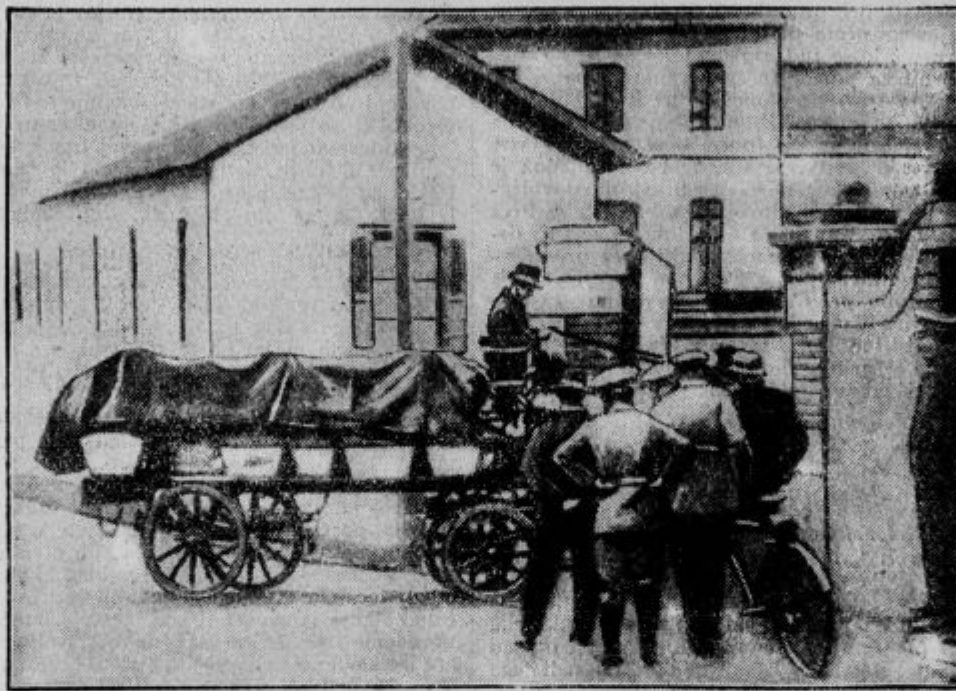
Mož ob vratih se je pomaknil nazaj in poročal o stvari voditelju skupine, poročniku Greely-ju. Še tisto minuto se je v tistem šepetu vršila konferenca. Nekaj dni nato so najmočnejši, ki so še živeli, svojega tovariša, čegar telesni stroj je bil občeudovanja vreden, čegar značaj se pa naporom ni mogel upirati, ustrelili.

Trideset let kasneje je zašlo pet Angležev v približno enak položaj kakor pravkar opisana nesrečna Greely-jeva ekspedicija. Nahajali so se na povratku, potem ko so bili dosegli južni tečaj, ter so bili obupen boj proti mrazu in lakoti.

Zopet je eden dozdevno slišal medveda. Mož se je dvignil. »Grem ven,« je rekel, »in utegnem nekaj časa trajati.« Zunaj mu je snežni metez butil v obraz, ki je že nosil črne proge ozeblin. Ena noga mu je bila zmrznjena in bi jo gotovo izgubil. Stvar je bila taka, da bi umrl, četudi bi došel do glavnega stana. Tako je šel, da bi prepustil svojim prijateljem svoj del hrane, junaški smrti nasproti. — Prihodnji dan je zapisal kapitan Robert Scott, voditelj ekspedicije, v svoj dnevnik, ki so ga

Mož, pri katerem se — kljub zdravniški preiskavi — izkaže, da ima slabo srce, slabo prebavo ali slaba pljuča. Mož, ki se izprevrže v domačino in hoče z brezbriznostjo domačega jesti, živeti in se oblačiti. Mož, ki postane v stiski histeričen. Mož, ki pije. Mož, ki ga popade jeza, ako mu poide tobak. Žrtev domotožja, ki je pustil doma svojo drago ali ženo. Mož, ki ima kako staro rafo, holan zob ali naduho. Mož, ki ne prenese brenkanja na kitaro, ako je sam utrujen. Je vse lepo in prav reči, da bi morala temeljita zdravniška preiskava take pomanjkljivosti odkriti. A jih vendar ne odkrije.

Kadar izbiram ljudi za svojo ekspedicijo, tedaj jih preizkušam predvsem v smeri, če znajo gledati nevarnosti v oči. Ne mislim ne-



Žrtve rudniške nesreče v Franciji. V rudniku Roche-la-Molier na Francoskem se je pripetila eksplozija, pri čemer je bilo ubitih 55 rudarjev. Naša slika nam kaže voz, naložen s krstami nesrečnih žrtev.

nadnega poguma, ki požene človeka, da skoči iz strelskega jarka proti sovražniku, marveč mislim sposobnost, da se dolgo meri s trajno nevarnostjo. O priliki našega preoceankega poleta v minoletem poletju so morali moji ljudje 42 ur posvečati skrajno možno pozornost strojem in instrumentom in polovico tega časa nismo videli ne celine ne morja. Najmanjša malomarnost bi nas bila mogla pogubiti. Toda vsi so delali točno in neprestano. To ponazorjuje kvaliteto, katero mislim.

Zdravje je s to lastnostjo v tesni zvezi. Po hudi hripi, prebavnih boleznih ali kakih drugi bolezni se more sangvinična nprav izgubiti.

Flegmatičen človek utegne po svoji naravi teoretično pač zreti nevarnosti v oči, vendar ni vselej prijeten sotrudnik pri kakem skoraj brezupnem poizkusu, da se doseže nemogoče. Manjka mu imaginacija — domisljivost, rad prepušča stvar, da grede kakor hočejo, in večkrat mu manjka celo iniciativa nervoznejšega, a zato iznajdljivejšega človeka. Amundsen, Peary, Scott in Shackleton so bili sami možje, ki so sanjškega duha združevali z lastnostjo bojovite narave.

V primeri z abstraktnimi pojmi, kakor temperament in imaginacija, bi moralo biti lahko opredeliti telesno kakovost — mišice, srce, prebavo — ki bi bila za napore najbolj sposobna. Vsak voditelj ekspedicije ve, da težave in trpljenja ne bodo izostali. Če bi mogel v naprej dognati učinek tega trpljenja na vsakega posameznika njegovih ljudi, bi rad dal svoj zadnji dolar v ta namen.

Starost štejem za zelo važen činitelj. Mlad človek je vnet za življenje in častihlepen. Ima notranje stroje, ki so šele pred kratkim prišli iz tovarne. Instinktivno želi boja z ljudmi ali z naravo. Vsemogočni ga je obdaruil z željo, da se izpremembi, ki jih prinaša življenje, na lahko roko otrese. Povprečen človek doseže svojo polno moč šele po 20 letih. Svoj višek doseže nekako v starosti 25 let in gre potem — telesno — zopet nizzdol do 38. leta. Seveda je pa med posamezniki velika razlika. Poznam mladeža 22letnega fanta, ki kljub popolnemu zdravju in krasni telesni moči za dolgotrajni napor mišice ni sposoben. Nasprotje predstavlja neki nistjonnar iz Alaske, naddijakon Stuck, ki je v starosti 60 let vsak dan hodil po zelo težavnih stezi 45 milj daleč, in to ob mrazu 45 stopinj.

Podčastnik Evans Scottove ekspedicije, ki ga je Scott imenoval »našega močnega moža«, je prišel prvi na vrsto, ko so začeli člani ekspedicije umirati. Močni mož hitreje obrabi svoje obušalo, ne more prenašati težke obleke in mora napenjati svoje srce, ako mora dalj časa vztrajati pri kakih stvari. Polkovnik Lawrence, britanski junak Arabije, ki so ga imenovali »pritlikavca«, dokler ni dokazal, da more tako dolgo vztrajati kakor drugi, ki so bili dvakrat tako veliki in močni kakor on. Prednost dajem šibkim, žilavim možem. Zastaven mož je velika pomoč pri težkem delu, toda mnogokrat mu manjka

vztrajnosti. Raziskavanje po zračnem potu zahteva posebne sposobnosti, izredno živčno kontrolo in izredno skladno delovanje mišic.

Ali more človek prenašati redek zrak? V višini 18.000 čevljev je zračni pritisk komaj pol tako velik kakor na morski gladini. Na antarktični visoki ravni se bomo morali dvigniti skoraj 12.000 čevljev visoko; kajti leteli bomo preko gorovja med našo poletno bazo in južnim tečajem. Dvigniti se bomo morali morda 18.000 čevljev visoko, predno bomo dospeli na cilj. Ako kdo prenaša ozračje na visokih gorah, ni to še nikak kriterij, kajti hribolazec se vzpenja počasi kvišku. V našem slučaju pa se bo nahajalo izhodišče na višini morske gladine; od tam se bomo nekaj ur neprestano dvigali. To je čisto druga stvar.

Če stoji pred menoj mlad človek in mi hrepeneče izjavi: »Želim, da me vzamete s seboj,« ne bi mu mogla nobena stvar bolj pomagati kakor zaupna izpoved vsega preteklega življenja. Ne mislim stvari resne narave, kakor so n. pr. učinki razuzdanega življenja. Ti so za oko vedno vidni. Mislim marveč na tiste neznatne, toda lokave malen-

sti, ki izpodjedajo življenske sile, ne da bi se človek tega zavedal: preobilo hranjenje, nezadostno hranjenje, preveč vzbudljivih pijack, preveč sladkorja, napačno hranjenje sploh itd. Treba bi bilo čarovnika, da bi ugotovil, koliko škode so vse te malenkosti prizadejale človeku. Nič določenega ne morem izpovedati v tem pogledu, vendar pomenjata dobro srce in dobra prebava za raziskovalca več, nego vse drugo. Prednost dajem zmernemu jedcu, ki ne odklanja nobene jedi in ki ima reden in stalen tek.

Telesne vežbe spadajo s prehrano na isto stopnjo. Vem, da se more zapečkar, ki ni poznal nobenega telesnega gibanja z vežbanjem tako utrditi, da prenaša telesne napore kakor vsak atlet. — Čuvstven človek nima na dolgih, težkih ekspedicijah ničesar iskati. Če je močan značaj, zna svoja čuvstva brzdati, toda to ga slabi.

Pri ljudeh, ki bi šli radi z ekspedicijo, skušam spraviti na dan stvari, ki so na potovanju v negotovost jačile njihovo odpornost proti težkočam, neprijetnostim in drugim razburjenjem. Kakšne prijatelje imajo in kaj le-ti o njih mislijo. Zabaven človek, dober družabnik in tolerantni sovražnik bo gledal na slabosti svojih tovarišev z dobrotno prizanesljivostjo, a svoje lastne slabosti bo vedno sam najprej obsodil. Tako imenovani sijajni družabniki s svojo hrupno družabnostjo pa niso zanič. Njihovo družabnost jim narekuje nečimernost, ker bi si radi pridobili na ta način javne simpatije. Pri arktičnih ekspedicijah nimajo taki ljudje kaj iskati. Prej ali slej bi moral svojo osebnost žrtvovati skupnosti, a tega niso zmožni.

Za čimer se oziram, so protistrupi proti slabosti. To so razna posebna veselja, ki jih ima kdo, vera, optimizem in navdušenost. Znana mi je ekspedicija, ki je zašla v najresnejše težave, a je imela v svoji sredi moža, ki je med vsemi ostal najbolj duševno zdrav in dobre volje. »In vendar ni bil nič drugačen kakor ostali, mi je pripovedoval član te ekspedicije, izvzemši eno stvar: da je strastno rad izrezljal človeške in živalske like iz lesa ali kosti. Če smo bili drugi napol blazni od strahu in duševne potrnosti, se je čutil on s svojim enostavnim orodjem in koščkom lesa popolnoma srečnega.« Ta rezbar je bil najinteligentnejši član na krovu. — Vrednost globoke vernosti ni treba šele posebej povdajati. Letopisi raziskovalne zgodovine so polni heroizma in požrtvovalnosti, temelječe na veri v božjo voljo.

Na lastnih ekspedicijah sem doživel slučaje, ki so odkrivali popolno žrtvovanje nekaterih mož. Moj kuhar je med ekspedicijo na severni tečaj mnogokrat delal preko ure, samo da bi nam z dobro hrano ohranil moči. Na povratku je slišal, da bom imel izgubo. Nato je prišel k meni in me prosil, naj vržem njegovo plačo v skupni lonec. In vendar je bila njegova skromna plača ves njegov imetek.

L. 1925. sva letela z Bennetom preko ellesmerelandskih ledenikov. Ako bi bili morali pristati, bi se najbrže nikdar več ne bili vrnili. Nenadoma se je dvignil pritisk olja. V 20 minutah je merec dosegel skrajno mejo; oljni tank je moral eksplodirati. Pa Bennet je vstal, si pritegnil vsem ter začel počasi plezati na nosilni krov. To ni prijetno niti v zmerem pasu. Toda v arktičnem pasu, kjer letalo vrši skozi zračno plast ob temperaturi pod ničlo, pomenja vsak trenotek tam zunaj — muko. Bennett je odprl zaklopnico, da je pritisk popustil, ter nam je tako vsem rešil življenje.

Ogromne goljufije s čeki

Londonška kriminalna policija je odkrila družbo mednarodnih goljufov, ki so deloma izvršili deloma pa poizkušali ogromne goljufije s čeki. Škode so se obvarovale le banke, ki so se pred izplačilom telefonično obrnile na banke, ki naj bi bile ček izdale. Tako je bil Midland Banki v Londonu predložen ček Banke di Roma v znesku 22.000 funtov šterlingov. Ta slučaj se ni posrečil, pač pa mnogo drugih.

Eden največjih kanalov na svetu dogotovljen

Te dni izroče prometu enega največjih kanalov na svetu: Surdakanal v Združenih provincah Vzhodne Indije. Kanal so zgradili v prvi vrsti zato, da bi z namakanjem zemlje preprečili vsakoletno lakoto v teh pokrajinah in dvignili pridelovanje sladkorja. Gradbeni stroški so znašali 7.500.000 funtov šterlingov, toda upajo, da bo promet po kanalu tako velik, da se bo gornja vsota obrestovala s 7 odstotki. Kanal je dolg 4000 angleških milj in napaja z vsemi svojimi stranskimi kanali in strugami okroglo 7 milijonov juter zemlje. Pri gradbi kanala so morali premagati ogromne težkoče, saj vodi kanal v dolžini 70 angleških milj skozi najgostejše džungle, kjer gospodarijo malarija, strupene kače in divje zveri, ki so zahtevale na tisoče žrtev. Tudi podnebje je skrajno nezdravo, tako da so morali dela ob najbolj vročem letnem času redno vsako leto ustaviti in so delali samo po 7 mesecev. Ravno zato se je dovršitev kanala zelo zavlekla.

Finančnik Löwenstein padel iz zrakoplova v Rokavski preliv

Znani bruseljski bankir Loewenstein je 4. t. m. zvečer odpotoval iz Londona v Bruselj z nekim holandskim letalom. Z njim sta bili dve tajnici in komorni sluga. Med potojem nad kanalom so Loewensteina pogrešili. Odšel je bil v ozadje, kjer je prostor za umivanje, toda ni ga bilo več nazaj. Našli so pa odprta vrata, ki vodijo na prosto. Letalo je nato pristalo v Duenkirchnu, odkoder so se takoj uvedle poizvedbe odnosno reševalne odredbe. Loewensteina ni nihče videl pasti v morje.



Nemški pilot Eimermacher, ki je pri letošnjih zračnih tekmah Gordon-Bennett s svojim prostim balonom »Münster« priboril zmago. Drugo mesto je dobil francoski balon »Blanchard«, tretjo pa ameriški armadni balon.

Vest o Loewensteinovi smrti je povzročila v finančnih krogih silno senzacijo. Ze nekaj časa so krožile vesti, da mu posli ne uspevajo, ker je imel pri spekulacijah s papirji velike izgube. V zadnjem času se je pogajal za posojilo v Ameriki in Londonu, a ni uspel. Zato sklepajo, da se mu na zadnjem poletu iz Londona ni pripetila nesreča, marveč je izvršil samoumor. Na borzah so takoj močno padli vsi papirji, s katerimi je kupčeval. Njegovo premoženje cenijo na 100 milijonov dolarjev.

Govorite dalje!

V teku velikega Poincarejevega govora o stabilizaciji franka je vprašal korzikanski poslanec Pietri, ako je pričakovati, da se bodo cene zaradi stabilizacije zvišale. Poincaré je odgovoril: »Ne verjamem, kajti v tem, ko tu govorim, so šle cene znatno nizzdol.« Nato so se oglasili na levi veseli llici: »Tak govorite dalje, govorite dalje!



Fultonov aparat za sprejemanje slik. Angleški kapitan Otto Fulton je iznašel aparat, ki v 3—4 minutah sprejme preje naznanjeno sliko iz največje daljave. Aparat, ki mu je iznajditelj dal ime »Fultografe«, se ne sme zamenjati z radijskim daljnoro-rom. Fultograf se more priključiti na vsak radijski aparat.

kasneje našli pri mrtvi četvorici: »Odšel je v snežni vihar in poslej ga nismo več videli — bil je to čin vrliga moža.« Tisti mož je bil kapitan Oates, čegar junaštvo je bilo slavno, čegar telo pa naporom ni bilo kos.

Neverjetno je, kako ogromno število ljudi se ponuja v službo voditelju ekspedicije, kakoršna je moja. Na tisoče prošenj prihaja po pošti. Najneprijetnejši slučaji so morda tisti, ko se združi skupina mojih prijateljev, da bi mi priložili kakega človeka. Ne manjka sanjačev in celo čudakov, ki imajo fiksno idejo, da morajo biti zraven. Včasih izvajajo bogati in vplivni starši pritisk, da bi vzjel njihove sinove s seboj. In zdravniška preiskava nikakor ne zadostuje, da bi izbral res sposobne. Vsak, ki si je nabral izkušnje na raziskovalnih ekspedicijah, ve, koliko ljudi, ki so bili doma sijajni, postane tam zunaj nevarnost za druge. Nekaj najznamenitjših slučajev:

Jubilanti lavantinske škofije

Letos obhajajo jubileje sledeči duhovniki lavantinske škofije, ki je tudi obhajala in obhaja slovesno svojo 700 letnico.

Biserne sv. maše bosta pela dne 19. julija ž. g. Janes Lenart, župnik in kanonik in dekan v Smarternem pri Slovenjgradcu, še vedno aktiven, in Edvard Jančič, v pokojni župnik pri Sv. Marjeti ob Rimske toplicah.

55 letnico mašništva obhaja g. Jožef Sinko, du. svetnik in aktivni župnik pri Sv. Lovrencu v Slovenskih goricah.

Zlato mašo bosta pela g. Miloš Smid, že od l. 1892. župnik v Krasnji Solčavi, ter p. Bernard Polak, duhovnik Križniškega reda, vodja bolnišnice in superior sester Križniškega reda v Jugoslaviji.

45 letnico mašništva obhajajo gg.: Jakob Maršič, v. p. župnik pri Sv. Juriju ob juž. železnici; Martin Matek, stolni prošt itd. v Mariboru; Valentin Mikuš, župnik pri Sv. Marjeti pri Sv. Juriju ob juž. žel.; Rudolf Raktelj, župnik pri Bizelskem; Franc Salamon, dekan in nadžupnik v Rogatcu; Jožef Zidanek, profesor bogoslovja v Mariboru.

40 letnico mašništva obhajajo gg.: Jakob Cingl, kaplan v Vojniku; Jakob Kitak, župnik v Bočici; Franc Meravec, stolni župnik v Mariboru; Janes Vreže, monsignor, profesor v p. v Mariboru; Leopold Vozli, župnik pri Mariji Snežni na Veliki; o. Viljem Rožman, benediktinec v Mariboru; o. Alfonz Svet, župnik pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj; o. Donat Zupančič, kap. gvardijan v Celju.

Petindesetletnico mašništva obhajajo gg.: Alojzij Čiček, mestni župnik v Slovenjgradcu; Janes Gorišek, župnik na Gornji Ponikvi; Henrik Hrašovec, župnik v Vuhredu; Alojzij Kokelj, župnik na Vurbergu; Janes Mausser, v. p. župnik v Fikšini; Leopold Potasager, župnik v Apačah; Anton Ravšl, župnik v Cirkovcih; Martin Rožkar, župnik v St. Ilju pod Turjakom; Josip Rozman, župnik v Črnečah; o. Valerijan Landergott, župnik pri Materi Milosti v Mariboru; Peter Šveglj, župnik na Kalobju.

30 letnico mašništva obhajajo gg.: Martin Agreš, župnik pri Mariji vski; Ivan Baša, župnik v Bogojini; Jakob Čebašek, župnik pri Sv. Miklavžu nad Laškimi; Gotthard Šum, župnik v Dovi Stifiti; Janes Ivane, župnik na Sladki gori; Janes Jurko, župnik v Starem trgu; Franc Meško, župnik v Selah; Ivan Keller, dom. duhovnik v Smarternem pri Saleku; Henrik Petercelj, v. p. župnik na Teharih; Jožef Poplatnik, župnik na Polensaku; Gregor Potokar, župnik v Martinu pri Velenju; Roman Škerba, župnik na Prevorju; o. Jeronim Štribar, župnik v Arčah; Ivan Tomažič, pomožni škof in stolni dekan v Mariboru; Julij Vajda, vikar v Konjicah; Ivan Vegrinec, župnik pri Sv. Frančišku; Marko Žičkar, župnik v Ločah.

25 letnico mašništva obhajajo gg.: Janes Lah, župnik v St. Petru pod Sv. Gorami; Jožef Kavčič, tajnik Prosv. zveze; Franc Ostir, župnik v Sv. Trojici pri Vel. Nedelji; Anton Penič, župnik v St. Vidu pri Grobelnem; Alojzij Potrč, kaplan v Loki; o. Kamil Požar, kapucin v Mariboru; Ferdinand Zgank, župnik pri Sv. Kuničundni na Pohorju.

Glavno zborovanje meščansko-šolskih učiteljev

Maribor, 6. jul.

Zborovanja, ki je bilo zelo dobro obiskano, so se udeležili veliki župan dr. Schaubach, prosvetni šef dr. F. Kotnik kot odposlanec min. prosvete g. nadzornik dr. Pečovnik, dr. Poljanec, magistratni svetnik dr. Rodošek kot zastopnik mestne občine in drugi. Udeležencev je bilo do 200, ki so zastopali meščanske šole v celi državi.

Kongres se je otvoril ob pol 10 v veliki dvorani Narodnega doma. Predsednik društva meščanskošolskih učiteljev M. Djordjevič pozdravi vse navzoče in poda pregled dela v dobi izza društvene ustanovitve, poudarja posebnost odobornost prizadevanje za zakon o meščanskih šolah. Sicer to prizadevanje še ni rodilo vidnih uspehov, vendar upa, da bo zakon prišel takoj po počitnicah pred parlament. Kongres pozdravi v imenu ministra prosvete dr. Kotnik, veliki župan dr. Schaubach, ki izrazi željo, da bi dobila meščanska šola v kratkem moderen in primeren šolski zakon, v imenu mestne občine dr. Rodošek in pa predsednik mariborskega učiteljskega društva A. Skala. Pred prehodom na dnevni red se je odposlala brzojavka kralju in pa prosvetnemu ministru. Nato pa je sledilo tajniško poročilo o delu upravnega odbora v preteklem poslovnem letu, iz katerega je razvidno živahno delovanje društva. Po odhodu vel. župana dr. Schaubacha in prosvetnega šefa dr. F. Kotnika so se obravnavale še razne društvene zadeve, o katerih je že večer razpravljala društvena delegacija (štete službene dobe, prejemki, glasilo, službeni napisi, članarina, učne knjige itd.). Po poročilu blaginjskega gospod. ravnatelja Humel orisal zaslužno delovanje društvenega predsednika Mite Djordjeviča in mu izročil v znak priznanja za 45-letno službovanje in kot spomin na mariborski kongres častno diploma. Ob zaključku lepega zborovanja se je predsednik in članstvo zahvalilo vsem zborovalcem za lepo in častno udeležbo.

Mladinski koncert meščanskih šol v Mariboru

Kakor smo od vsega početka pričakovali, je četrtkov koncert mariborskih meščanskih šol uspel v vsakem oziru. Udeležba je bila toliko, da je občinstvo čisto napolnilo prostrano Unionsko dvorano. Koncerti so med drugim posetili mestni poveljnik general Dimitrije Spasič, prosvetni šef dr. F. Kotnik, podžupan dr. Lipold, nadzornik srednjih šol dr. Adolf Pečovnik in gmn. ravnatelj dr. Josip Tomišek. Občinstvo je bilo zelo hvaležno, učenci in učenke tukajšnjih meščanskih šol pa so s svojim ljubečim in pristranim nastopom ter s strunim izvajanjem pestrega sporeda v polni meri zaslužili toplo priznanje občinstva. Na sporedu so bili: Parma, Adamci, C. Pregelj in Mokranjac. Poleg tega še nekaj narodnih pesmi in pa rajni nastop učenec II. dekl. mešč. šole ter meščanske šole šolskih sester, izvajan iz ljubkostjo in lahkoto, zamiljen mestom docela po načelih moderne ritmične telovadbe in poln elektnih momentov. Živahen aplavz so posebno doživele gojenke meščanske šole šolskih sester, ko so ob zaključku rajalnega nastopa obisnale občinstvo s cvetlični, posebno ker ni tako prisrčnega zaključka pač nikdo pričakoval. Prav močan in elekten je bil finale, ko so gojenke deške in gojenke obeh dekliških meščanskih šol v skupnem nastopu, ob spremljanju orkestra in živahnem aplavzu občinstva s toplo in pristrano odpeti: Slovenec, Srb, Hrvat. Čisto odveč bi bilo poudarjati, da pri takih nastopih pač ne gre za umetniško stran in višino predvajanja sporeda. Glavno je pokazati, kaj mladina zmo-

Za duha in srce

Zagreško pismo

Tudi Mario Šimenc je odšel. Prišel je k nam iz bele Ljubljane, sprejeli smo ga z veseljem in navdušenjem, prisrčno smo ga pozdravljali na odru in na ulici, divili smo se njegovemu glasu, gledali smo ga, kako pri Pajterju sladko pije svojo čašico in sedaj odhaja od nas... Redkokdaj je Zagreb s tako prisrčnostjo in s tolikšno žalostjo spremljal kakšnega igralca. Težko, da se je s kom tužneje razstal. Vsi so imeli eno samo željo: da bi se Mario Šimenc čimprej vrnil v Zagreb.

Gledališče je sinoči zaprlo svoja vrata za mesec dni. In da bo vse v stilu, se je končalo s premiero nekega komada, v katerem je najvažnejše to, da igra advokata naša Gretica Kraus. A drugo je vse — šlager za kabaret. Pika. Sicer pravijo, da imata naša dva gromovnika v gledališču smisel za — pare. Mogoče, toda umetnost je letos šepala.

Govorili so, da današnji odbor Hrvatske Matice nima smisla za umetnost in književnost. Verjemi mi, da so to zlobni glasovi, ker naša draga Matica izdaja, kakor sem vam že javil, svoj list »Hrvatsko revijo« in širi defetizem med pisatelji: sklenila je, da plača vse po dva dinarja za vrstico. Naj se sedaj kdo pojavi, ako ima dovolj poguma, da trdi: da Matica ni usmiljena z našo boemijo! Čujejo se glasovi, da bodo ostali drugi književni listi brez sodelovanja, ker da bodo naši književniki navajali kakor gladne ose na Matičin list in »neknjiževni odbor« Matice Hrvatske. Pravijo, da je nek naš produktivni pisatelj naročil pisalni stroj na obroke in tajnico, ki da natipka vsak dan po štiri pole, ter da bo vse matične prostore natrpal a svojimi deli. Sicer se je svoječasno protivil današnjemu odboru...

Morda vam ni znano, da je na našem vseučilišču sprejet nov izpitni red, kakor svoj čas v Ljubljani. Po novem izpitnem redu igra med skupinami književnosti vidno vlogo primerjalna književnost in teorija književnosti. Medtem žali-bog na našem vseučilišču ni človeka, ki bi te discipline predaval in se bodo zato samo izpraševali. Pravijo, da bodo profesorji postavili predse knjigo in da bodo vpraševali dijake tako-le: Po-vejte mi, gospod kandidati, kaj je objektivizirana smov? Dijak se bo popraskal za ušesi in bo prišel na glas govoriti neko definicijo, katero je prebral, recimo pri g. Kelemini (mi Hrvatje smo prekulturni in o takih stvareh ne govorimo). Profesor bo dijaka malo zaustvil, odprl bo knjigo, našel dotično stran in bo vrsto za vrstico spremljal dijaka... Sicer pravijo, da bi naši veleučeni radi uvedli to katedro, toda pregledali so vse lože in niso mogli najti človeka, kateri bi te stroke predaval. Pravijo, da je neki klerikalec, toda to bi bila žalitev za Strossmayerjevo vseučilišče, če bi v njega vstopil kak klerikalec... Če je to resnica, ne vem, toda zdi se, da je temu tako... Čudna je ta mamica alma croatica...

Španski tisk

V 19. stoletju se je mogel španski tisk vlad močnej političnih pretresov dežele ugodno razvijati, zakaj publicistične polemike o ustavi so dajale dolet povoda za živahno razpravljanje v časopisju. Bil bi zelo zanimiv in za zgodovino Španije važen tema, postane in razvoj političnega tiska zgodovinsko zasledovati. Poleg tega je celokupna literatura dežele z dnevnim tiskom ozko zvezana, ker so Španci v svojem tisku razvili umetnost in literaturo posvečali posebno pozornost in so bili najboljši pisatelji tudi sodružniki dnevnega časopisja. Tu naj na kratko označimo le sedanje stanje dnevnega tiska. Pred vsem je važen tisk v Madridu, ker je tam kot pri vseh romanskih narodih osredotočeno duhovno življenje dežele. Vsekakor pa dela Španija v tem, v eni točki izjemo, zakaj poleg Madrida je tudi Barcelona, glavno mesto Katalonije, pomembno središče, in sicer ne samo katalonskega kulturnega kroga, ki je kljub vsem neugodnim razmeram še vedno ohranil svojo samostojnost in jo povdarja nasproti re. In pod tem vidikom lahko trdimo, da je četrtkov koncert prav zgovorno izpričal, da naša meščanskošolska mladina veliko prav veliko zmore ob smotrelem pouku in vzgoji. K uspelemu nastopu gre učencem in učenkam priznanje, prirediteljem pa naše iskrene čestitke.

Sport

Motoklub »Ljubljana« poziva svoje člane, posebno vozače, da se udeležijo motociklistične dirke, katero priredi l. hrvatski motociklistični klub, v nedeljo dne 8. t. m. na dirkališču Černomerec pri Zagrebu. Dirkači, ki se mislijo udeležiti te dirke, naj se prej prijavijo pri motoklubu »Ljubljana« v klubovi pisarni Resljeva cesta 1, lekarna Leustek.

SK Grafika. Igralci Skalar, Pukl, Metlar, Trpin, Okrupa, Pust, Cesar, Hudeček, Kunc Mavec, Cvetožar, Zidan, Tršan se pozivljajo, da pridejo danes v soboto točno ob 17. na igrišče SK Ilirije. — Igralci Globenik, Škrabar, Götzl, Plevelj, Turčič, Globenik I., Hren, Acetio, Palek, Lombard, Brumen, Wohlmuth in Tršan pa v nedeljo ob 8. dop. na igrišče SK Jadrana v Koleziji.

OLIMPIJSKI LAHKOATLETSKI REKORDI.

Lahkoatletске tekme so že zmeraj glavni del olimpijskih iger, in le-te se svečano otvorijo ravno z lahko atletiko. Iz izjave grofa Baillet-Latourja, priobčene na drugem mestu, moremo uvideti, da bodo v bodoče olimpijski program skrajšali; prav gotovo je pa, da bodo ostale lahkoatletске vaje neokrnjene. One so jedro vseh iger, z njimi so Grki prišli ob ustanovitvi olimpijskih prireditev. Zato ni prav nič odveč, če podamo seznam lahkoatletskih rekordov, doseženih na dosedanjih olimpijadah; v večini slučajev računamo z zboljšanjem uspehov, in je zato prav, da imamo seznam zmeraj pri rokah.

100 m Amerikanec Lippincott v Stockholmu leta 1912 z 10.6 sek. in Anglež Abrahams I. 1924 v Parizu tudi z 10.6.

200 m Amerikanec Hahn I. 1904 v St. Louisu z 21.6 sek. in Amerikanec Scholz I. 1924 v Parizu tudi z 21.6.

400 m Anglež Liddel leta 1924 v Parizu z 47.6 sek.

800 m Amerikanec Meredith I. 1912 v Stockholmu z 51.9 sek.

1500 m Nurni leta 1924 v Parizu z 3 : 53.6. 5000 m Nurni I. 1924 v Parizu z 14 : 31.2. 10.000 m Ritola I. 1924 v Parizu z 30 : 23.2. 4 x 100 m Amerika I. 1924 v Parizu z 41 sek.

Madridu, ampak tudi ostalega španskega kulturnega življenja.

V Madridu je razdeljeno časopisje v dve nasprotni skupini, v desno in levo. Med obema skupinama je nekaj neodvisnih listov, šepav se tudi ti ob važnih prilikah naklonijo v eno ali drugo smer. K desni skupini spadajo katoliški listi, ki jim stoji na čelu El Debate. Poleg njega je treba omeniti še El Universo, El Siglo futuro in El Correo Espanol. Na čelu levo usmerjenih listov stoji El Sol, ki je novejšega datuma. Nastal je proti koncu vojne, ustanovljen od skupine finančnikov iz Bilbao. Vodstvo je prevzel najprej Urgoiti. Ta z bogatimi sredstvi opremljen časopis hoče biti glavni organ naprednega mnenja v Španiji, zlasti literatov in znanstvenikov liberalnega kova. Urejevan je z izredno spretnostjo in ima veliko sotrudnikov z blestecim imenom. Z duhovitim glavnim organom desne skupine, z El Debate, vodi skoraj dnevno polemiko. Poleg El Sol je treba omeniti tudi skupino starejših liberalnih listov, zlasti El Liberal, El Imparcial in El Heraldo de Madrid. Prej je bil El Imparcial izmed teh listov najuglednejši, udeležboval se je na izvrsten način na literarnem polju. El Liberal je svoj prvotni vpliv izgubil. Semo El Heraldo de Madrid je še ostal razmeroma mnogo čitan list.

Sredi med obema skupinama stojijo bolj konservativni listi, glavni organ stare konservativne stranke, La Epoca in Correspondencia de Espana. Na dobre informacije polaga velike važnosti zmeraj poročevalski list ABC, ki je bogato ilustriran in ki razpolaga z vrsto dobrih sotrudnikov in feuiltonistov. Njegov ustanovitelj je Luca de Tena, eden najbolj uspešnih svetovnih časniških založnikov. Tednik Blanco y Negro, ki ga ilustrativno dopolnjuje, je eden najprivlačnejših ilustriranih tedenskih časopisov v Evropi.

V Barceloni obstojata dva časopisa prvega reda, in sicer v španščini izhajajoči Banguardia, ki polaga važnost na znanstvo in izobrazbo, in v katalonski izhajajoči Veu de Catalunya. V provinčijalnih mestih obstoja vrsta dobro urejanih listov različnih strankarskih smeri, tako zlasti v Bilbao, Sevilla, Malagi, Gijon-u, Oviedu, La Coruna, Valladolidu, Saragossi in drugod. Pripomniti je še, da ima ulična prodaja za španski tisk veliko vlogo. Inerentni del se je začel šele v najnovejšem času oblikovati po modernih metodah.

Raspis nagrade za najboljšo politično knjigo. Pariški časopis »L'Europe Nouvelle« je razpisal nagrado 10.000 frankov za najboljšo politično knjigo tega leta. Knjige morajo biti pisane v francoščini, vendar je nagrada internacionalna.

»Proti sramotni jazz-muziki.« Družba za pospeševanje dunajske ljudske umetnosti je pred kratkim imenovala Pietra Mascagnija za svojega častnega člana. Mascagni je te dni odgovoril s pismom na predsednika, v katerem se zahvaljuje za imenovanje in izjavlja, da se bo zvesto in goreče, vedno in povsod, neutrudno boril proti sramotni jazz-muziki in za božansko umetnost Wolfganga Mozarta.

Nemška dela, ki izidejo v češčini. V svoji zadnji, češkoslovaški posvečeni štivilki, imenuje »Literarische Welt« vrsto nemških del, ki izidejo sedaj v češkem jeziku. Sem spadajo: Kleistov »Robert Guiskard« in izbrane pesmi Heineja, pod naslovom »Heines Passional« v prevodu praškega literarnega historika in prevajalca prof. Otokarja Fischerja, glavna Nietzschejeva dela, izbor pesmi Richarda Dehmla in »Frühlings Erwachen« od Wedekinda. Od sodobnih pesnikov se nahajajo med njimi Hauptmannov »Ketter von Soana« in »Insel der grossen Mutter« ter Thomas Mannov »Tod in Venedig«, kakor tudi vrsta del Kellermanna, Klavunda, Wassermanna in Werfla. Imenuje se tudi Coudenhove-Kalergi-jeva »Pan-Europä« in pisma Karla Liebknechta.

4 x 400 m Amerika I. 1924 v Parizu z 3.16. 3000 m vrsta Finska I. 1924 v Parizu z 8.32. 10.000 m Kanada Goulding I. 1912 v Stockholmu z 46 : 23.4.

110 m lese Kanada Thomson I. 1920 v Antverpu z 14.8 sek.

400 m lese Amerikanec Loomis leta 1920 v Antverpu z 54 sek.

skok v višino Amerikanec Osborn leta 1924 v Parizu 1.98 m.

skok ob palici Amerikanec Guttersen I. 1912 v Stockholmu 7.60 m.

skok ob palici Amerikanec Foss leta 1920 v Antverpu 4.09 m.

trooskok Avstralec Winter I. 1924 v Parizu 15.52 m.

met diska Amerikanec Houser leta 1924 v Parizu 46.155 m.

met kopja Finec Myrrhae leta 1920 v Antverpu 65.78 m.

sunek krogle Amerikanec Mc Donald I. 1912 v Stockholmu 15.34 m.

met kladiva Amerikanec Mc Grath leta 1912 v Stockholmu 54.74 m.

met uteži Amerikanec Mc Donald leta 1920 v Antverpu 11.26 m.

petboj Finec Lethonen leta 1920 v Antverpu 14 točk.

desetboj Amerikanec Osborn leta 1924 v Parizu 7710.5 točk.

K temu pripominjamo, da je dosegel I. 1924 v Parizu Amerikanec Legendre 7.765 m v skoku na daljavo; a to ni bilo pri oficijelnih skokih, temveč v petboju. Dalje tudi, da je dosegel Indijanec (Amerikanec) Thorpe leta 1912 v Stockholmu v desetboju nad 8400 točk, da pa tega njegovega rekorda niso priznali, ker so sumili v Thorpeju profesionala.

SPORTNI ZNAK NA VOJASKE SUKNJI.

Prusko notranje ministrstvo je izdalo odredbo, kakšne rude itd. smejo nositi na vojaški suknji častniki pruske državne policije. »V bodoče se smejo nositi samo redovi in častni znaki iz vojne, dalje rešilna kolajna na traku in pa sportni znak.« S tem je najvišja vladna instanca izrecno priznala politično nevtralnost in vrednost sporta. Za policijo je prišla na vrsto državna bramba; predpogoj je ta, da je moral služiti dotičnik že dalj časa v državni brambi ter da mora imeti brezhibno navedeno spričevalo.

Nemški sportni znak je zasebno odlikovanje, vpeljano po nemškem državnem odboru za telesne vaje. Zato se mora uradno priznanje tem više ceniti.

Turistika

Izlet na Dormitor (2534 m) se vrši v soboto 21. julija. Odhod iz Belgrada 21. julija ob 18. uri v vlakom proti Stalaču. Izlet je večjega obsega in se konča 1. avgusta. Skupni stroški tega izleta bi znašali okrog 700 Din. Hrana in drugo bi bili malenkostni izdatki. Pri tem izletu lahko udeležujejo samo dobro rutinirani in opremljeni turisti. V planinah bi se prenočevalo v pastirskih kočah na trdem ležišču.

Izlet po Črni gori se vrši s prvim oddelkom do Zabjaka od koder bi se med 25. in 29. julijem delali večji in manjši izleti. — V pondeljek 30. julija razhoda s prvim oddelkom, kateri se vrača v Belgrad, a drugi oddelki gre peš na Šavnik, kjer prenočuje. Torej 31. julija Šavnik—Nikiš, kjer se tudi prenočuje. Ako bo mogoče se bo šlo od Šavnika do Nikiša z avtomobilom. Od Nikiša z avtomobilom do Podgorice in Plevnice a tu ev. izprehod s ladijo po Skaderskem jezeru, in prehod in Škader, kjer se potrebuje albanski vizum, kateri stane 62 dinarjev. Od Plevnice po Bojani z ladijo čez Kotor, Dubrovnik, ali pa Sušak, nazaj v Belgrad, kamor se pride 10. avgusta. Stroški tega izleta bi znašali ca. 100 Din dnevno.

Izlet v Dalmacijo se bo vršil v začetku avgusta pod vodstvom gosp. Ribafa. Dan odhoda in točen spored se objavi kasneje.

Političnice na Turi so se pričele a ena skupina gre 9. t. m. — Vsi ti izleti se vršijo pod vodstvom Srbskega planinskega društva, a točne informacije daje gosp. dr. Mitrović v Belgradu in društvena pisarna Srbskega planinskega društva v Belgradu, Dobročina ulica, ali pismeno, na poštni predal 883. Vsi izleti se morajo prijaviti, a izlet na Dormitor najkasneje do 15. t. m. SPD.

Radio

Sobota, 7. julija.

Zagreb: 20.35 komorni koncert. — Breslau: 20.30 »Letni časi ljubezni, veseloigra (Niedermi). Praga: 20 »Poslovina večerjca, opereta (Seemann). — Leipzig: 20.15 koncert in drugo. — Stuttgart: 19.30 Veseloigra, nato plesna glasba. — Bern: 20 Operetna glasba; 22 Orkestralna glasba. — Katowice: 20.15 Poljuden koncert. — Frankfurt: 20.15 Dueti za violino in čelo. Mozart: Duo. — Hermann: Duo Seiber: Sonata da camera — Bartok: Romunski plesi. — Rim: 21 »Faust, opera v 5 dej. — Langenberg: 20.15 Zabaven večer. — Berlin: 20.30 »Polčas 1 : 1, sluhodrami (Bronner in Braun); 22.30 Plesna glasba. — Davenport: 20.30 Koncert angleške glasbe. — Dunaj: 19.45 »Zlata mojstrica, opereta v 3 dej. (Eysler). — München: 19.30 Orkestralni koncert. Ehrlich: Stiefelputzer-Marsch. — Binder: Uvertura k parodiji na »Tannhäuser-jac. — Bayer: Valček lutk iz »Vile lutke. — Humor. — Bohm: Huzarska fanfara. — Larsen: Valček. — Calvini: Lov na gazele. — Humor. — Conradi: »Kako se Berlin joče in smeje, uvertura; 20.45 »Rösches Geiste, komedija (Hirschfeld). — Milan: 20.35 Koncert s pestrnim sporedom. — Budapest: 20.25 Koncert

Nedelja, 8. julija.

Zagreb: 20.35 Koncert pevskega zbora »Mladost«. — Breslau: 11 Katoliška služba Zbožja; 18 Iz Weimarja: »Falstaff, lirčno-komična opera (Verdi); 21 Koncert; 22.15 Zabavna prireditev. — Praga: 19.15 Koncert godbe na pihala. — Leipzig: 18 Iz Weimarja: »Falstaff, kom. opera (Verdi); 21 Zabavna ura; petje in humor. — Stuttgart: 20 Pester koncert. Odlomki iz oper, pevske točke i. dr. — Bern: 20.30 Pevski praznik in Lausanni. — Katowice: 20.30 Iz Krakova: Vokalni koncert. — Frankfurt: 20.30 »Das Musikantenmädel, opereta v 3 dej. (Jarno). — Rim: 21 Koncert instrumentalne glasbe. — Langenberg: 20.15 Düsseldorf: »Večer iz dunajski meščanski šolice. — Berlin: 19 Izza kulis častnikarskega življenja: Kako in odkod časopis dobiava novice; 20.30 Kabaretni večer; 22.30 Plesna glasba. — Davenport: 21 Orkestralna glasba. — Dunaj: 10.30 Orgelski koncert. Lubeck: Preludij in fuga — Pach: Preludij in fuga; 19 Komorni koncert. Schumann: Klavirski kvintet — Schubertove pesmi za solo; 20.05 »Zvezda ljubezni, veseloigra v 3 dej. (Guitry). — München: 20 Instrumentalna in vokalna glasba. — Milan: 21 »Gianni Schicchi, opera. — Budapest: 20.15 Schubertova glasba; 21.50 Ciganska glasba.

Zahvala

Odbor za vzdrževanje V. in VII. razreda na državni realni gimnaziji v Murski Soboti izreka v svojem imenu in v imenu dijakov in njihovih staršev vsem, ki so kakorkoli pomagali, da je bilo mogoče v preteklem letu vzdrževati a lastni sredstvi omenjena dva razreda, svojo iskreno zahvalo. Za svojo dolžnost smatra odbor, da se imenoma zahvali oblastnemu odboru v Mariboru in veliki občini Murska Sobota, ki sta s svojo velikodušno podporo omogočila, da je bilo sploh mogoče otvoriti omenjena dva razreda. Globoka zahvala pa tudi vsem onim številnim podpirateljem, denarnim zavodom in drugim institucijam kakor tudi posameznikom, ki so iz ljubezni do našega zavoda in njegove mladine prispevali k vzdrževanju. Vsem in vsakomur iskrena zahvala. Odbor.

Polzvedovanje

Izgubljeno. V nedeljo popoldne se je izgubila na potu od Mestnega doma po Strelški ulici do Laverce velika rdečerožnata ruta. Najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi v trgovini Ničman, Kopitarjeva ulica.

RESTAVRACIJA LLOYD V LJUBLJANI

priporočila Kernov cviček (godbava pet), slajerska bela vina. Priznana dobra domača kuhinja. Danes, soboto zvečer kot posebnost na ražnju pečena odojda.

Stev. 1000/S—6.

6154

Razglas

Oddajo se potom ofertalne dražbe gradbena dela prizidave in nazidave ter adaptacije dveh občinskih poslopj v Prevaljah. — Tozadevni načrti in dražbeni pogoji ležijo v razpisni dobi ob delavnikih od 8. do 12. ure na vpogled. — Oferte je vložiti do vključno 22. julija 1928 na podpisnem županstvu.

Županstvo občine Prevalje, dne 5. julija 1928.

Župan: Lahovnik.

MALI OGLASI

Neska drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Organist
obč. tajnik, ozir. kapelnik, išče službe. Naslov v upr. lista pod št. 6134.

Privatni uradnik

s prvovrstno trgovsko izobrazbo, gimnazijo in trgovsko akademijo, z znanjem več jezikov in vseh trgovsko-kontornih poslov, s prakso v zadružnem denarnem zavodu, danes, vsled gospodarske krize v državni službi, a nezadovoljen, želi mesta pri solidnem podjetju, ki bi mu za vestno delo nudilo sigurno ekstenzijo. Cenjene ponudbe pod »Pravi poklic je zadovoljnost« št. 6020 na upravo lista.

Službo dade

Tesače
za trame sprejme v trajno delo takoj lesna trgovina V. Braz, Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Učenec

se sprejme v manufakturno trgovino pri tvrdki Ivan Cukelj v Ptuj.

Učenec

s primerno šol. naobrazbo, se sprejme pri A. Sušnik, železnica, Ljubljana, Zaloška cesta.

Trgovski pomočnik

dober prodajalec mešane stroke ter izložen aranžer, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se takoj sprejme. - Ponudbe na oglas, oddelček »Slov.« pod »Zmožen in soliden« št. 6158.

Pekov. vajenca

krepkega, in zanesljivo zmožnega pekova, pomočnika za vsa dela sprejme takoj Franc Presterl, pekarija, Radovljica.

Granitni delavci!

Sprejme se takoj proti dobri akordni plači pridne izdelovalce granitnih kock in drobnega tlaka (strojno izdelovanje). - Orodje, stanovanje in posteljino preskrbi tvrdka. - Tvrdka A. & E. Ehrlich, granitlom »Cezlak«, p. Oplotnica.

Trgovska vajenka

s predpisano šolsko izobrazbo in v lastni oskrbi, se takoj sprejme. Ponudbe na upravo lista pod »Vajenka« št. 6166.

Pouk

Učenko
sprejme šivilja za perilo. Naslov pove upravnistvo »Slovenca« pod št. 6165.

Denar

Družabnik
ki ima veselje sodelovati v dobrodošli trgovini mešanega blaga na deželi, v lepem kraju, se išče za takoj. Potreben kapital 50.000 Din. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 6127.

Prodajalka

izurjena v mešani stroki, želi mesta za takoj, v mestu ali na deželi. Položi tudi 10.000 Din kavic. Cenj. dopise upravi »Slov.« pod šifro »Poštena št. 6163.

Stanovanja

Stanovanje
visokopritlično, treh sob in kuhinje, električ. razsvetljava in vodovod, se odda v Stožicah št. 48, Dunajska cesta.

Prodamo

Ugoden nakup!

Kratek glasovir, črn, poceni prodaja radi odpotovanja Dobraj, Maribor, Franciskanska 21.

Drva

suha, smrekova (krajniki in žamane), imam vedno v zalogi po nizki ceni. - Dostavim tudi na dom kamorkoli v Ljubljano ali bližnjo okolico. Pišite na naslov: Pavel Božnar, les. trgovina, Polhov gradec pri Ljubljani.

Moderno jedilnico

prodam po zelo ugodni ceni in se priporočam slav. občinstvu za cenj. naročila vsakovrst. pohištva. - Josip Štolfa, mišarstvo, Krašnja, pošta Lukovica pri Domžalah.

Pohištvo

omare, postelje, šivalni stroj, zelo dobro ohranjeno, se zaradi selitve poceni prodaja. - Kodeljevo št. 299, hiša »Jelen«.

Tovorni avtomobil

4 tonski, tipe Saurer, v jako dobrem stanju, na prodaj. Istotam se dobe razni posamezni deli za isti tip. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 6167.

Jutri

Kam v nedeljo?

Vsi na Orle! Prost. gas. društvo na Orlih priredi veliko vrtno veselico na prostem, bogato opremljen srečolov, šaljiva pošta. - Pričetek ob 3. uri popoldne. Vsi ste vabljeni. - Zmerna pešpot čez Golovec na Orle, odkoder je najlepši razgled. - K obilni udeležbi vabi odbor.

Obrt

Vrvarske izdelke

najboljše kvalitete kupite najceneje v največji vrvarni v Jugoslaviji: Tovarna motovza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani. Komisijka zaloga: Franc Palme, Ljubljana, Gosposvetska c. 7; Celje, Cankarjeva 7 in Maribor, Koroška 8.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela, dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Židovska 4

Avtobus

Paar - Jesenice!

Periodični avtobus-promet med Jesenicami, Mojstrano, Kranjsko goro, Radovljico in Bledom, s posebnim ozirom na železniške zveze. - Družbene vožnje, avto s prekoračenjem meje. - Pojasnila in voz. listke potovalna pisarna »Putnik«, Fr. Paar, hotel Paar, Jesenice.

Otomane

630 Din, povzetje 40 vež, v zelenem ali rdečem goblenu. Pri večjem odjemu za hotele in prenočišča še popust. Solidno delo. - Rudolf Sever, tapetništvo, Marijin trg 2.

Razno

Površnike

za duhovnike iz lista po Din 500 - Gričar & Mejač Selenburgova ulica 3

Pšenično moko

najboljše mline nudijo največje veletrgovine žita in mlevskih izdelkov A. VOLK, Ljubljana Resljeva cesta št. 24.

Pazite na obleke

ker si veliko veliko lahko prihranite, če jo daste čistiti in barvati v kemično pralnico, kjer je cena najnižja in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc

Ljubljana Selenburgova ulica 6/1. Tovarna: VIC-GLINCE.

Restavracija „Miloš Veliki“

Lastnik Miloš Bušelić
Makarska, Dalmacija
Biser Dalmacije

Najpriljubljenejša kopališča na Jadranu. Kopalna obala nad 1 km dolga. Fini morski pesek. Kopališča posejajo v sezoni mnogobrojni tuji. Dnevni pension s sobo Din 55-60. Pogled na Makarsko s kopališčem se vidi v izložbi tvrde Breznik & Fritsch trgovina z železnino, Ljubljana

Veliko industrijsko podjetje v Bosni išče

konstrukterja

mlajšo, toda izvežbano moč z dovršenim strojnim oddelkom visoke tehniške šole (mašinski inženjer). Reflektanti morajo biti naši državljani, z nekaj prakse, znanjem nemškega in event. francoskega jezika. - Ponudbe z označbo plače na Jugoslovensko Rudolf Mosse a. d., Beograd, Terazije 25, pod šifro »A. 228«.

Pri hudi vročini Vam nudi izborno, hladno

Piccoli-jev malinovec

vkuhan z najfinjšim sladkorjem; je naraven, brez umetne barve in ne vsebuje nikakih kemičnih dodatkov za konzerviranje. Oddaja na drobno in veliko. Cena nizka.
Lekarna dr. G. Piccoli, Ljubljana,
Dunajska cesta.

Razglas

Delavnica drž. železnic v Zagrebu najnujnejše rabi

strugarje za kovino.

- Ponudbe naj se pošljejo na upravo delavnice državnih železnic v Zagrebu.

Najboljše kolo
Gritznor
vam priporočamo po nizkani ceni ter najboljše
Dubied
pletilni stroj samo pri
Josip Petelinc
Ljubljana
Ob vodi poleg Prešernovega spomenika

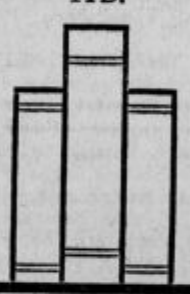


Dobrodošla solidna veletrgovina z žitom v Subotici, ki je posebno dobro vpeljana pri slovenskih mlinih, išče serioz., v branši izurjenega

zastopnika

za Slovenijo. - Obširne ponudbe v nemščini pod šifro: »Getreideexport« št. 6160 upravi lista.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
SOLSKKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.



NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
IL NADSTROPJE

Prva Belokranjska parna opekarna Zuro v Gradacu nudi vsako množino

la zidne opeke

franko vsaka postaja, konkurenčne cene. Glasom mnenja keramičnega inštituta opeka vzdrži 800° vročine - nadomestek šamota, po dosedajni izkušnji izvrstna opeka za toplotne peči, pekarije itd. Zaradi bližine konvenira nakup z ozirom na nizko žel. tovarnino. Krajevni zastopniki se sprejmejo.

KOMERCIJALNA BANKA D. D.
Podružnica Ljubljana, Mestni trg št. 5
Telefon št. 2005 Afilacija Banke čehoslovaških legij, Praga Telefon št. 2005

Obavlja vse bančne posle najkulantneje, sprejema vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice. Pooblaščen prodajalec srečk državne loterije. Prodaja drž. srečk na obroke. Nakup in prodaja deviz in valut. Brzojavni naslov: Komerbanka. Poštni hran. račun št. 13.320

Henrik Sienkiewicz: 46

Na polju slave

Povest iz časa kralja Jana Sobieskega.

Zdaj je bila prepričana, da je ni Jacek nikoli ljubil, a ni mogla razumeti, zakaj je niti malo ni hotel ljubiti.

»Varuh je povedal resnico!« si ji mislila.

Potem pa se je zopet začudila: »Ne! To vendar ni mogoče.«

Nenadoma se je spomnila Jackovih besed, ki so bile ostale v njenem spominu kakor v marmor vklepane: »Ni treba oditi tebi, grem jaz. Samo to ti še povem, da se ne vrnem nikoli več, dasi sem te ljubil leta in leta bolj od svojega zdravja, bolj od življenja in lastnega zveličanja. Od bolečine si bom grizel pesti, a se ne vrnem - Bog mi je priča!« Kakor zid je bil bel, ko je to govoril, in ves besen od jeze in žalosti.

In res se ni vrnil! Ni se več prikazal, zapustil jo je, odpovedal se nje, ji po krivici podtaknil nečastne naklepe, spisal skupno s proštom to grozno pismo - vse to je res in varuh je povedal resnico. A da bi je ne bil nikoli ljubil, da bi bil odrinil vesel in brezskrben, čim je dobil denar, da bi bil na njo sploh nehal misliti - te domneve nikakor niso mogle biti resnične! Skrbni varuh je lahko bil tega mnenja, a v resnici je bilo drugače. Človek, ki sploh ne ljubi, vendar ne bi bil prebledel, ne bi škrtal z zobmi, si ne bi grizel pesti od bolečin, in si mučil srce ...

Gospodična je bila prepričana, da se nič ne izpremeni, če je to resnica. Namesto enega bosta trpeli dve sreci, to je vsa razlika ... A vendar se je v njej obudila neka slutnja in celo neko nejasno upanje, Sicer so se ji zdeli prihodnji dnevi in meseci vedno otožnejši, a vendar manj bridki. Tudi besede v pismu je niso več peklo kakor razbeljeno železo. Sicer ni dvomila, da je bil Jacek udeležen pri pismu, a vendar je razlika, ali stori človek kako stvar v razburjenju in obupu ali pa premišljeno zlobno ...

Zato je začutila zopet usmiljenje z Jackom, tako veliko in vroče usmiljenje, da bi zaslužilo pravzaprav drugo ime. Njene vedno nemirnejše misli so se spletale v neko zlato nit, ki je segala v nejasno prihodnost in jo obenem prešinjala z veselimi sijajem ... Saj vojne bo nekoč konec in ž njo vred tudi ločitve.

»Sicer se ta neusmiljeni Jacek ne vrne v Belčončko, tisto že ne! - če si trdovratnež kaj v glavo vtepe, pri tem tudi ostane ... A vrne se vendar v ta kraj, v Virombke; stanoval bo blizu. Potem pa se naj zgodi, kakor hoče Gospod Bog. Morebiti je odpotoval objokan, obupan, morebiti si je vil roke, naj ga Bog potolaži! Domov se vrne vsekakor spravljenega sreča in vesel, saj iz vojne pride z veliko slavo ... Ona pa bo medtem mirno čakala v Belčončki pod varstvom dobrega Pongovskega. Ščasoma prepriča varuha, da Jacek ni tako pokvarjen kakor drugi mladeniči in dalje bo predla ono zlato nit, ki ji je zopet pričela ovijati srce.

Kukavica v gdanski uri* v sprejemnici je že odkukala pozno uro, a gospodična še nikakor ni mogla zaspati. Sicer je že ležala v postelji, a svoje plave oči je upirala v strop in premišljevala, kako si naj čimprej pomaga v teh mukah in žalosti? Če je Jacek že odpotoval, je storil to samo zategadelj, da ji uteče, kajti po vsem, kar je slišala, je bilo še daleč do vojne. Varuh ni omenjal, da bi nameravali odpotovati tudi mladi Ciprianovič in Bukojemski. Potemtakem bi se bilo treba z njimi pomeniti, o Jacku to in ono poizvedeti in povedati kako dobro besedo, ki bi ž njihovo pomočjo prišla do njega, pa naj bi ga dohitela tudi v daljnem vojnem stanu, v tuji deželi.

* Mesto Gdansk (Danzig) je bilo od l. 1406, ko je bil premagan nemški viteški red, poljsko pristanišče in središče zunanje trgovine.

Gospodična sicer ni imela bogve kaj upanja, da se oglasio v Belčončki. Saj ji je bilo znano, da so prestopili na Jackovo stran in da v zadnjem času prav pisano gledajo pana Pongovskega. A računala je na drugo priložnost.

Saj je bilo samo še nekoliko dni do praznika blažene Device Marije in velikega žegnjanja z delitvijo odpustkov v župni cerkvi v Priztyku. Na ta dan se je tam zbrala vsa šlahta iz okolice z otroci in ženami vred. Tam je morala srečati Ciprianoviča in Bukojemske, če že ne pred cerkvijo, pa vsaj pri kosilu, ki ga je na ta dan priredil proš za vse navzoče. Upala je tudi, da se ji v splošni gneči posreči z njimi odkrito govoriti in da ji ne bo pri tem varuh na poti. V zadnjem času mladeničem ni bil več bogve kako naklonjen, a stikov z njimi vendar ni mogel popolnoma pretrgati, že radi spomina na uslugo, ki so mu jo bili izkazali.

Iz Belčončke do Priztyka so imeli precej dolgo pot. Pan Gedeon, ki sploh ni maral hiteti, je med potjo navadno prenočeval v Radomu ali pa v Jedlinski, če so se peljali skozi ta kraj. A danes so si radi pomladanskih poplav izbrali daljšo, toda varnejšo radomsko cesto. Odpeljali so se - en dan pred praznikom - na vozu, ne na saneh, kajti zima je bila nenadoma popolnoma prenehala. Kočiji sta sledila dva težko natovorjena voza s služinčadjo, zalogo živil in tudi s posteljami in divani: saj za silo je bilo treba urediti prenočišče v krčmi.

Ko so odrinili, so zvezde še visoko migljale in nebo je komaj pričelo bledeti na vzhodu. Pani Vinicka je pričela v temi peti jutranjo molitev. Gospodična in pan Gedeon sta ponavljala besede z jako zaspanim glasom, kajti prejšnji večer so bili radi pripravljanja na pot prepozno šli spat. Šele potem, ko so se bili prepeljali skozi vas in gozdič, kjer je prenočevalo na tisoče vran, je razsvetlila rdeča luč prav tako rdeč obrazek in zaspane oči panne Sieninjske.

LJUDSKA KNJIZNICA iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 23 zvezek: A. Sheehan, Nodlag. Povest trskega dekleta, 24 Din, vez 32 Din. - 24 zvezek: A. Marby, Hanka. Ljudsko-erotska povest, 22 Din, vez 30 Din. - 25 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. - 26 zvezek: Haggard, Hiti cesarja Montezuma, 32 Din, vez 42 Din. - 27 zvezek: Pregelj, Otoci solna, 24 Din, vez 32 Din.